

Porezna pismenost u sferi opće kulture

Vodopija, Ivana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:331918>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-03**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Zaprešić
Specijalistički diplomski stručni studij
Financijski menadžment

IVANA VODOPIJA

POREZNA PISMENOST U SFERI OPĆE KULTURE

SPECIJALISTIČKI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2022. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Zaprešić
Specijalistički diplomski stručni studij
Financijski menadžment

SPECIJALISTIČKI ZAVRŠNI RAD

POREZNA PISMENOST U SFERI OPĆE KULTURE

Mentor:
Dario Lešić univ.spec.oec., pred.

Naziv kolegija:
UPRAVLJANJE POREZIMA

Studentica:
Ivana Vodopija

JMBAG studenta:
0234058827

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
2. SVRHA I PREDMET ISTRAŽIVANJA	4
3. POJAM POREZNE PISMENOSTI KAO DIJELA FINACIJSKE PISMENOSTI	5
3.1 POJMOVNO ODREĐENJE I ZNAČENJE POJMA POREZNA PISMENOST KAO DIJELA FINACIJSKE PISMENOSTI	5
3.2 POREZNO ZNANJE IZ OSOBNOG STAJALIŠTA POJEDINCA	7
3.3 POREZNA PISMENOST IZ NACIONALNE PERSPEKTIVE	7
4. RASPODJELA POREZA U REPUBLICI HRVATSKOJ	9
4.1 POREZ NA DOBIT	12
4.2 POREZ NA DOHODAK	17
4.3 POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	21
4.4 TROŠARINE	22
4.5 PRISTUP POVEĆANJU POREZNOG ZNANJA I POBOLJŠANJU POREZNOG PONAŠANJA	25
5. ANALIZA UTJECAJA RAZINE OBRAZOVANJA NA RAZINU POREZNE PISMENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ	28
5.1 CILJ ISTRAŽIVANJA	30
5.2 INSTRUMENTI, METODOLOGIJA I UZORAK ISTRAŽIVANJA	31
5.3 ANALIZA REZULTATA DOBIVENA EMPIRIJSKIM ISTRAŽIVANJEM	32
5.3.1 ANALIZA REZULTATA VEZANIH UZ VAŽNOST POREZNE EDUKACIJE I UČINAK RAZINE OBRAZOVANJA NA RAZINU POREZNOG ZNANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	33
5.3.2 ANALIZA REZULTATA VEZANIH UZ ZNANJE O POREZIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ	39
5.4 ANALIZA REZULTATA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE ISPITANIKA	58
6. ZAKLJUČAK	66
7. IZJAVA	68
8. POPIS LITERATURE	69
8.1 KNJIGE	69
8.2 ZAKONI	69
8.3 STRUČNI ČLANCI	70
8.4 INTERNETSKI IZVORI	70
9. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFOVA	72

9.1	POPIS SLIKA	72
9.2	POPIS TABLICA.....	72
9.3	POPIS GRAFIKONA.....	72
10.	PRILOZI	74
11.	ŽIVOTOPIS	93

SAŽETAK

Porezna pismenost je relativno novi pojam koji se počeo primjenjivati i u razvijenim zemljama, s obzirom da je dio financijske pismenosti dolazimo do problema ako stanovništvo ne poznaje svoju financijsku situaciju, kako će onda biti porezno pismeni.

Porezna pismenost je vrlo važna i osmišljena je da prvo pomogne u pružanju informacija o porezima, da se jednostavno objasne porezi unutar domaćeg sustava, regionalnog i međunarodnog sustava te da se dostavljene informacije ne sastoje samo od poreznih prihoda već i od poreznih rashoda.

Ovaj rad na temu porezne pismenosti u sferi opće kulture u sklopu ankete obrađeno je istraživanje znanja ispitanika o porezima, a ujedno daje nam uvid u porezno znanje manjeg dijela populacije.

Porezno obrazovana osoba koja zna izračunati svoju poreznu obvezu, poznaje poreznu terminologiju i svoja porezna prava te zna važnost plaćanja poreza čini je odgovornim poreznim obveznikom. Ova odgovarajuća razina poreznog znanja omogućit će razumijevanje čestih promjena u poreznom sustavu i prilagođavanje njima, što rezultira boljitkom za pojedinca i državu u cjelini.

Ključne riječi: obrazovanje, porezna pismenost, porezno istraživanje stanovništva, sustav poreza

ABSTRACT

Tax literacy is a relatively new concept that has started to be applied in developed countries, since it is part of financial literacy, we have a problem if the population does not know their financial situation, how will they be tax literate.

Tax literacy is very important and is designed to first help provide information about taxes, to simply explain taxes within the domestic system, regional and international systems and that the information provided consists not only of tax revenues but also of tax expenditures.

This paper on the topic of tax literacy in the sphere of general culture, as part of the survey, is a survey of the respondents knowledge of taxes, and at the same time it gives us an insight into the tax knowledge of a smaller part of the population.

A tax-educated person who knows how to calculate his tax liability, knows tax terminology and his tax rights, and knows the importance of paying taxes makes him a responsible taxpayer. This appropriate level of tax knowledge will make it possible to understand the frequent changes in the tax system and adapt to them, resulting in betterment for the individual and the country as a whole.

Key words: education, tax literacy, tax survey of the population, tax system

1. UVOD

Danas pojam financijske pismenosti prožima i dotiče sva područja života, a odluke vezane uz financije donose se svakodnevno. Važnost financijske pismenosti raste s napretkom globalizacije i tehnološkim napretkom, kao što raste važnost financijske pismenosti tako raste i važnost porezne pismenosti. Mladima bi trebalo rano uvesti osnovne koncepte porezne pismenosti kako bi u budućnosti mogli bolje razumjeti poreze i zašto postoje. Predmet istraživanja ovog specijalističkog završnog rada je porezna pismenost u sferi opće kulture.

Cilj teorijskog dijela ovoga rada je opisati i objasniti temeljne pojmove i važnost poreznog znanja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Stoga će se kroz provedeno istraživanje nastojati ukazati na njihovu međusobnu povezanost i trenutno stanje porezne pismenosti u Republici Hrvatskoj, te ukazati na važnost razvijanja porezne pismenosti.

Cilj empirijskog dijela rada je prikazati utječe li stupanj obrazovanja na poreznu pismenost. Podaci će se prikupljati anketnim istraživanjem, putem web ankete. Prikupljeni podaci će se obraditi, a rezultati istraživanja će se grafički i numerički analizirati. Na temelju analize rezultata istraživanja donijet će se zaključci o trenutnom stanju porezne pismenosti građana Republike Hrvatske, te će se pokušati istražiti utjecaj razine obrazovanja na postojeću razinu poreznog znanja. Adekvatna razina porezne pismenosti omogućit će im da razumiju česte promjene hrvatskog poreznog sustava, te će im se prilagođavati s većom sviješću i odgovornosti za plaćanje poreza, što dovodi do veće naplate poreza, a ujedno će poreznim obveznicima omogućiti kvalitetnija javna dobra i usluge, čime se unapređuje kvaliteta obrazovanja u Republici Hrvatskoj temeljena na znanju, konkurentnosti i inovativnosti.

Prilikom izrade rada korištena je različita literatura. U trećem i četvrtom dijelu podaci se uglavnom prikupljaju s web stranica, publikacija, stručne knjige, znanstveni i stručni članci, razne baze podataka, te zakoni i propisi koji informacije čine točnima i istinitima. Završni dio, odnosno peti dio rada sastoji je od ispitivanja postojeće razine porezne pismenosti u Republici Hrvatskoj i utjecaj razine obrazovanja na isto. Primarni podaci prikupljeni su empirijskim istraživanjem korištenjem web ankete.

2. SVRHA I PREDMET ISTRAŽIVANJA

Predmet istraživanja ovog rada je relativno novi koncept poreznog znanja i djelatnosti obrazovanja i njihova međusobna povezanost. Nedovoljna istraživanja o poreznom znanju je područje koje se pojavljuje s konceptom financijske pismenosti, s mnogo utjecajnih čimbenika kao što je povećanje opće financijske pismenosti. Jedan od njih je naravno i utjecaj razine obrazovanja na razinu poreznog znanja. Osoba se može smatrati porezno pismenom ako može čitati i razumjeti poreze, razumjeti jednostavne porezne izračune u pisanom obliku, poznavati poreznu terminologiju i razumjeti vlastita porezna prava i obveze. Značenje poreznog obveznika izražava se razumijevanjem važnosti plaćanja poreza, bilo za sebe, a i ujedno poboljšati i unaprijediti cijelu državu. Porezna stopa pismenosti je relativno nova kampanja čija je primjena započela u razvijenim zemljama i nastavlja se u zemljama širom svijeta, pa tako i Republike Hrvatske, što predstavlja važan društveni izazov koji zahtjeva suradnju svih agencija i javnog sektora.

Obrazovne aktivnosti temeljene na kvalitetnom znanju, inovativnosti i konkurentnosti među najvažnijima promjenama u 21. stoljeću. Stoga je cilj ovog rada teorijski objasniti pojmove porezne pismenosti Republike Hrvatske i njenu važnost. Stoga ćemo provedenim istraživanjem pokušati ukazati na njihov međusobni odnos. Porezno znanje ispitanika će se u Republici Hrvatskoj prikupljati putem online ankete. Prikupljeni podaci će biti obrađeni, a grafički i numerički će se analizirati rezultati empirijskog istraživanja. Na temelju analize rezultata istraživanja donosit će se zaključak o trenutnom stanju porezne pismenosti građana Republike Hrvatske i istražiti će se utjecaj razine obrazovanja na trenutnu razinu porezne pismenosti. Na temelju prikaza aktualnog stanja porezne pismenosti usredotočit će se na njegovu važnost i dati prijedloge usmjerena na proširenje i promicanje poreznog sustava pismenosti. Sposobnost razumijevanja čestih promjena u hrvatskom poreznom sustavu i prilagođavanje istima uz povećanu poreznu svijest i odgovornost što dovodi do prikupljanja većih poreza i povećanje državnih poreznih prihoda i pružiti bolje javne usluge poreznim obveznicima, a time i veća kvaliteta obrazovanja u Republici Hrvatskoj kao i znanje, konkurentnost i inovativnost.

3. POJAM POREZNE PISMENOSTI KAO DIJELA FINANCIJSKE PISMENOSTI

Financijska pismenost može se definirati kao kombinacija znanja, vještina, stavova i ponašanja potrebnih za donošenje dobrih financijskih odluka. Financijska pismenost važna je za razumijevanje financijskih proizvoda i donošenje dobrih financijskih odluka jer smanjuje broj pojedinačnih i poslovnih neuspjeha, smanjuje rizik od siromaštva te pridonosi gospodarskom rastu i razvoju pojedinca i društva u cjelini. Financijska pismenost kao pojam u zadnje vrijeme zauzima sve više medijskog prostora i sve je više ljudi zainteresirana za nju. Kao definicija najčešće se koristi izraz OECD-a¹, prema kojem je financijska pismenost proces kojim financijski ulagači ili prodavači poboljšavaju vlastita razumijevanja financijskih modela i algoritama, te kroz pružene informacije ili upute izgrađuju potrebne kompetencije i stabilnost, da bolje razumiju financijske mogućnosti i rizike, da mogu donositi informirane odluke i znati kako u potpunosti potražiti pomoć.² Posljednja svjetska kriza nam je ukazala na problem financijske nepismenosti, koje je dovela do prekomjernog zaduživanja i smanjenja javnih prihoda, te pokazala važnost financijske pismenosti i njezinih sastavnica za održavanje ukupne financijske stabilnosti. Financijski pismeni pojedinci imat će veće prihode, veću uštedevinu i važniju ulogu na financijskim tržištima od financijski nepismenih pojedinaca. U promjenjivom financijskom okruženju, raznim političkim i ekonomskim promjenama, snažnoj globalizaciji i raznim tehnološkim naprecima, važno je unaprijediti aktivnosti koje potiču financijsko i porezno opismenjavanje te educiraju stanovništvo.

3.1 POJMOVNO ODREĐENJE I ZNAČENJE POJMA POREZNA PISMENOST KAO DIJELA FINANCIJSKE PISMENOSTI

Fiskalni legitimitet uključuje nastavak vjere društva u državu, a time i kontinuirano oporezivanje. To je izravno povezano s povjerenjem društva u državu. Fiskalni legitimitet uključuje sljedeće karakteristike: transparentnost poreznog sustava, odgovornost, djelotvornost i učinkovitost, pravednost i pravednost poreznog sustava. Međutim, ostaje izazov kome bi se sustav trebao smatrati odgovornim kako bi se postigao fiskalni legitimitet. Kako izmjeriti to

¹ OECD – Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj

²Gučec, E, (19. 01. 2022.) Finax blog, Financijska pismenost u Hrvatskoj. Dostupno: [Financijska pismenost u Hrvatskoj | Finax.eu](https://finax.eu) (pristupano 09. 08. 2022.)

povjerenje i graditi na njemu, pitanje je s kojim se države neprestano bore. Građani zemalja u razvoju, kako pojedinačno tako i kao društvo, vide oporezivanje prvo kao nužni teret ili obvezu prema državi, a zatim kao olakšicu bez odgovarajuće koristi ili jamstva. Iako porezna pismenost ne ovisi o sofisticiranosti poreznog sustava, ono igra ulogu u razvoju zemlje. Kretanje naprijed između država moglo bi biti izravno povezano s poreznim moralom jer građani odbijaju poštivati porez, a moral je nizak zbog lošeg upravljanja i korupcije. Dakle, ovo je izravna veza između poreznog morala i porezne pismenosti. Porezno znanje postaje kritično, posebno u zemljama u razvoju gdje je povjerenje u državu nisko, a vlade se smatraju nesposobnima izvršiti zadatke koje im je društvo dalo. Tradicionalna porezna neusklađenost rješavana je strogim odgovorima, kao što su programi provjere utemeljeni na riziku, čime se umanjuje loše ponašanje u pogledu usklađenosti otkrivanjem i odvraćanjem od neudovoljavanja korištenjem pristupa upravljanja rizicima. Porezni obveznici će se češće pridržavati ako primijete i vjeruju da postoji potencijal za otkrivanje.³

Porezna pismenost osmišljena je da prvo pomogne u pružanju informacija o porezima, kao drugo ne da podrži bilo koju određenu vrstu ili iznos poreza, već da jednostavno objasni: poreze unutar domaćeg sustava te regionalnog i međunarodnog sustava te kako to utječe na informiranost. Treće, dostavljene informacije ne sastoje se samo od poreznih prihoda, već i od poreznih rashoda. Rasprava o poreznoj pismenosti postala je šira jer su u prvom planu bila ne samo pitanja porezne pismenosti, već i financijska pismenost. Ako društvo ne poznaje svoju financijsku situaciju, teško je uvoditi raspravu o oporezivanju. U Australiji i inozemstvu provedena su opsežna istraživanja o razini financijske pismenosti različitih demografskih skupina stanovništva i procjeni obrazovnih programa financijske pismenosti. Međutim, vrlo malo tih istraživanja se usmjerilo na elemente koji bi se zapravo trebali mjeriti kao komponente financijske pismenosti. Financijska pismenost definirana je kao sposobnost informiranog prosuđivanja i donošenja učinkovitih odluka o korištenju i upravljanju novcem.⁴

Worthington (2006.) navodi da iako kreatori politike i istraživači pokušavaju definirati financijsku pismenost, ona može značiti različite stvari različitim ljudima. To može biti širok

³ Waris, A., (2012.) Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model, University of Nairobi Law Journal, dostupno: [Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model | Prof Attiya Waris - Academia.edu](#) (pristupano 23. 08. 2022.)

⁴ Waris, A. (2012.) Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model, University of Nairobi Law Journal, dostupno: [Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model | Prof Attiya Waris - Academia.edu](#) (pristupano 23. 08. 2022.)

koncept koji uključuje ekonomsko razumijevanje ili uski koncept koji se uglavnom bavi osnovnim upravljanjem novcem.

Neki tvrde da bi oporezivanje trebalo smatrati važnim dijelom financijske pismenosti zbog njegovog potencijala da utječe na ukupno bogatstvo osobe. Sposobnost podmirivanja poreznih obveza na vrijeme, točne izrade poreznih prijava i ostvarivanja svih raspoloživih prava svakako može utjecati na cjelokupnu financijsku poziciju i položaj osoba. Stoga se tvrdi da ako se porezna pitanja ne shvate ozbiljno kao važan dio financijske pismenosti, trenutno gospodarstvo i bogatstvo potrošača mogu biti izloženi značajnom riziku zbog loše financijske pismenosti. Gubitak bogatstva treba razmotriti iz porezne perspektive i da gubitak bogatstva također može rezultirati gubitkom poreznih prihoda.

3.2 POREZNO ZNANJE IZ OSOBNOG STAJALIŠTA POJEDINCA

Prema Šimunina, Dražić Lutilsky, Barbić i Dragija Kostić, (2018.) za pojedince je porezno poznavanje neophodan preduvjet za uspješno planiranje i upravljanje osobnim financijama. Pretpostavlja se da svatko razumije poreze i metode oporezivanja kada ulazi na tržište rada ili donosi financijske odluke. Osim upravljanja novčanim tokom, proračunom i donošenju odluka o posuđivanju, štednji i ulaganju, važno je upravljati porezima za financijsku stabilnost vaše obitelji. Odnosno, pojedinac je odgovoran za plaćanje raznih poreza koji predstavljaju znatan trošak u njegovom proračunu. Stoga je važno predvidjeti i proračunati takve troškove. Isto tako, osobe koje nisu upoznate s poreznim propisima i načinom na koji se oni obračunavaju mogu izgubiti pravo na određene beneficije ili imati nepotrebne troškove. Osim financijske situacije pojedinca, iz nacionalne perspektive, porezno poznavanje odnosno porezna pismenost važna je i u kontekstu urednog ispunjavanja poreznih obveza od strane poreznih obveznika.

3.3 POREZNA PISMENOST IZ NACIONALNE PERSPEKTIVE

Prema Šimunina i sur., (2018.) sa stajališta države, porezna pismenost važna je u kontekstu urednog ispunjavanja poreznih obveza poreznog dužnika. Oporezivanje je oduvijek bilo vrlo važno političko područje i nastavit će biti važan čimbenik u budućoj politici svake zemlje jer postavlja temelje za uspješno funkcioniranje zemlje kroz sustav javnog financiranja. Budući da je većina zemalja porezno ovisna, mora se pronaći model koji minimalizira radna mjesta i utaju poreza u sivoj ekonomiji, a time i maksimizira porezne prihode. Porezno pismeni građani trebali

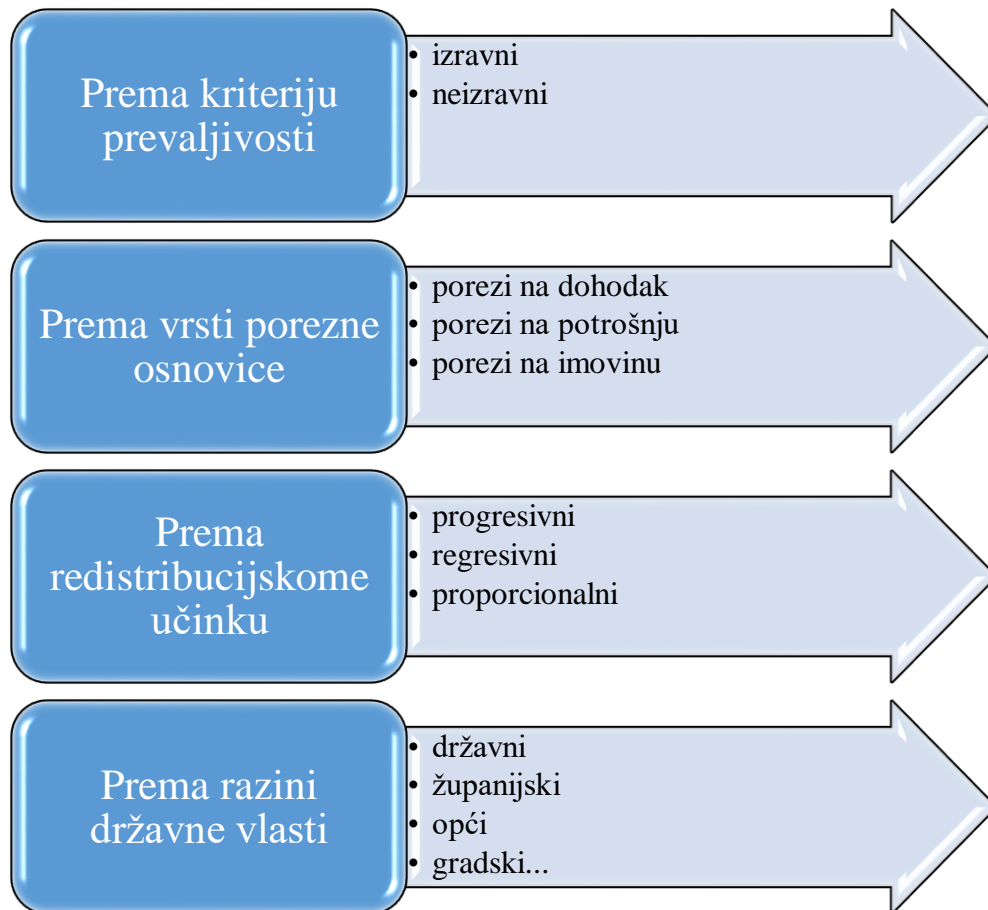
bi biti bolji porezni obveznici, uredno ispunjavati svoje porezne obveze, plaćati poreze i smanjiti utaju poreza. Stoga bi porezno znanje građana trebalo pridonijeti povećanju prihoda državnog proračuna i pomoći boljem pružanju javnih dobara i usluga.

4. RASPODJELA POREZA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prema Kesner-Škreb i Kuliš (2010.) potrebno je napomenuti kako dobar porezni sustav ima sljedeća porezna načela:

- Učinkovitost – porezi moraju što manje utjecati na odnose cijena kako bi se oskudni ekonomski resursi učinkovito koristili.
- Pravednost – porezi trebaju biti pravedno raspoređeni među članovima neke zajednice.
- Velikodušnost – porezi moraju osigurati dovoljan iznos javnih prihoda za pokrivanje razumne količine javne potrošnje.
- Jednostavnost – porezi moraju biti što jednostavniji, jasniji i razumljiviji kako bi trošak naplate poreznim tijelima i poreznim obveznicima bio što niži.
- Stabilnost – porezni sustav ne bi se trebao mijenjati prečesto jer je tvrtkama i kućanstvima potrebna stabilnost poreznog sustava kako bi donosili zdrave ekonomske odluke.

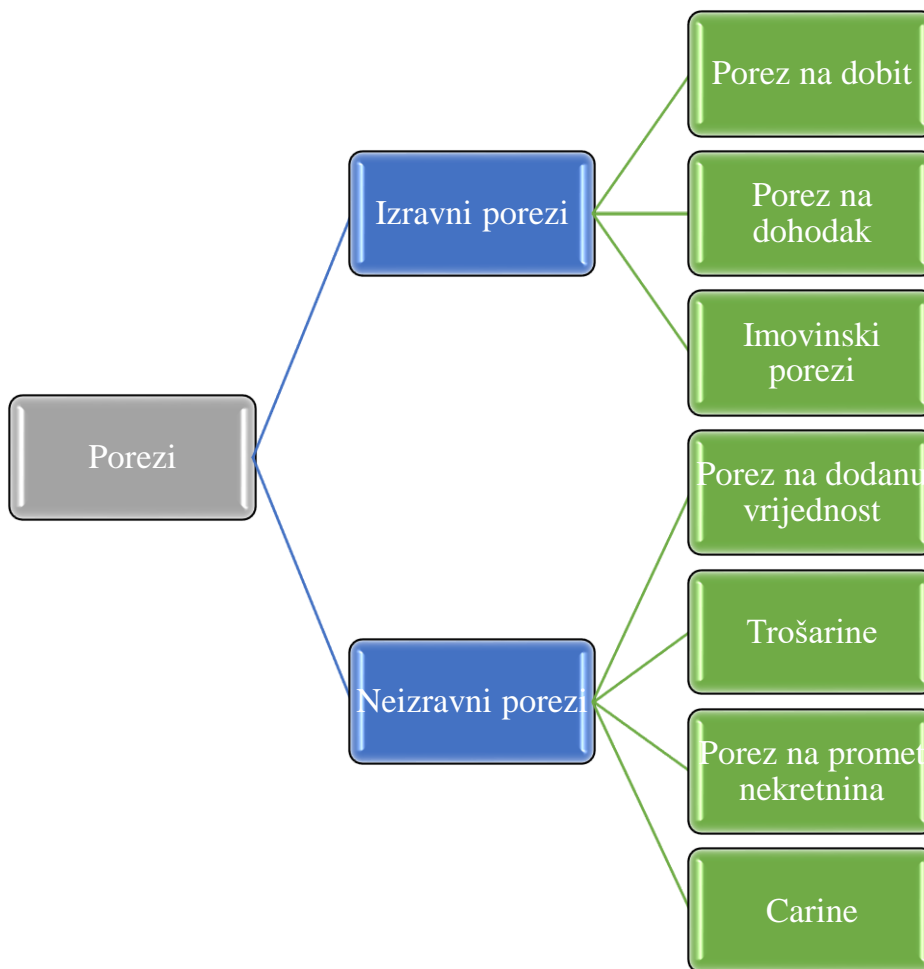
Postoji mnogo vrsta poreza, a najčešći su: porez na dohodak, porez na plaću, porez na dobit, opći i posebni porez na promet, porez na nekretnine, porez na imovinu, porez na troškove i carina. Na slici 1 vidimo podjelu poreza.

Slika 1 Podjela poreza

Izvor: izrada autorice prema knjizi Dražić Lutilsky i sur. (2015.) Računovodstvo poreza, Zagreb, str. 9-10

Sistematizacija je bila nužna za usporedbu poreznih sustava i ocjenu njihove prikladnosti za postizanje poreznih ciljeva radi olakšavanja međusobnih usporedbi. U tom procesu najčešće se koristi podjela poreza na izravne i neizravne poreze. Hrvatski porezni sustav temelji se na nizu izravnih i neizravnih poreza kao što je prikazano na slici 2.

Slika 2 Temeljne vrste izravnih i neizravnih poreza

Izvor: obrada autorice prema knjizi Šimurina i sur. (2012.) Osnove porezne pismenosti, Zagreb, Narodne novine, str. 89.

Kao kriterij za ovu podjelu je tzv. „prevaljivost“⁵. Izravni porezi su za onoga tko ih plaća, a kod neizravnih poreza prognozira se da će onaj tko ih plaća „prevaliti“ na druge, odnosno za poreze koje plaća oštećuje druge. Izravni porezi opterećuju ljude i obično su osmišljeni tako da su njihovi iznosi izravno povezani s gospodarskom snagom poreznog obveznika, izražena u smislu prihoda ili neto vrijednosti. Izravni porezi su: porez na dohodak, porez na neto imovinu, porez na troškove i porez na nasljedstvo. Porez na dohodak općenito se naplaćuje na ukupan neto dohodak osobe, obično umanjen za neki iznos koji osigurava minimalni životni standard,

⁵ Prevaljivost poreza odnosno prevaljivanje jest obilježje nekih poreza da se mogu prevaliti na drugu osobu. Npr. uvođenje poreza na kožne jakne koje uglavnom kupuju bogatiji sloj. Međutim kada bi se povećao porez na kožne jakne, zbog većeg poreza kožna jakna im je preskupa i počne padati prodaja kožnih jakni. Vlasnik kožne radionice će morati smanjiti troškove, velika je vjerojatnost da će morati smanjiti i plaće svojih zaposlenika. Na taj način povećani porez na kožne jakne nisu platili bogati već ih je vlasnik kožne radionice preko manjih plaća prevalio na svoje zaposlenike.

a u većini slučajeva uzevši u vid životne situacije koje mogu imati utjecaja na mogućnost osobe da plaća poreze, npr. bračni status, broj djece te njihovu dob i zdravstveno stanje. Porez na neto imovine oporezuje se na neto vrijednost imovine pojedinca ili razliku između imovine i obveza, a mogu se uzeti u obzir individualne situacije poreznog obveznika. Porezom na potrošnju oporezuju se svi prihodi osim štednje. Porez na nekretnine može se naplatiti ostaviocu ili nasljedniku ostavine. Najčešće se uzimaju u razmatranje individualne potencijale poreznog obveznika, uključujući njegovu neto imovinu. Na primjer neizravni porezi su opći i posebni porezi na promet, porez na dodanu vrijednost i carine. Opći porezi na promet obično pokrivaju većinu potrošačke potrošnje i primjenjuju se na gotovu svu robu i usluge. Mogu se naplaćivati samo u fazi maloprodaje ili se mogu prikupljati odnosno naplaćivati u svim fazama proizvodno distribucijskog procesa. U velikoj većini zemalja u primjeni je PDV. Plaća se u svakoj fazi, a poreznim obveznicima je dopušteno odbiti porez na promet koji je uključen u cijenu među proizvoda i usluga koje kupuje od svog poreznog iznosa. Posebni porez na promet ili trošarina, odnosno trošarina je porez kojim se oporezuju pojedinačna dobra ili usluge. Mogu biti karakteristični, tj. plaćaju se prema masi, dužini, obujmu ili nekom drugom svojstvu predmeta oporezivanja.⁶

4.1 POREZ NA DOBIT

Prema Jelačić (2011) porez na dobit je oblik oporezivanja koji je uključen u porezni sustav većine modernih zemalja. Pretpostavka uvođenja ovog poreza u porezni sustav je nastanak kapitalističkog društva sredinom 19. stoljeća. Porez na dobit, iako već dugo postoji u mnogim poreznim sustavima, još uvijek je kontroverzan oblik poreznog sustava i o njemu se naširoko raspravlja. Opće prihvaćeno stajalište je da se porez na dobit s pravom može smatrati oblikom osiguranja poreza na dohodak. Ovo mišljenje temelji se na činjenici da u slučaju nepostojanja poreza na dohodak fizička osoba može lako izbjeći plaćanje poreza na dohodak (fizičke osobe). Ulaganjem prihoda u tzv. društvo kapitala (trgovačko društvo) prihod fizičke osobe automatski ulazi u imovinu tog društva, pa nema pravnu osnovu za njegovo oporezivanje ako nema poreza na dobit. Pojam poreza na dobit definiraju njegove dvije osnovne karakteristike, a to su subjekt i objekt. No budući da ova dva obilježja imaju različit sadržaj, logična je posljedica i različita definicija samog poreza na dobit, što je i razlog njegovog različitog statusa i uloge u poreznim

⁶ Porezi. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno: [porezi | Hrvatska enciklopedija](#) (pristupano 23. 08. 2022.)

sustavima različitih zemalja. Općenito je prihvaćeno da se porez na dobit primjenjuje kada je predmet oporezivanja rezultat gospodarskih aktivnosti organizacije koja je korporativna organizacija. Obilježje poreza na dobit je da subjekt oporezivanja nije fizička osoba, već određena i specifična organizacija, koju treba shvatiti kao kombinaciju ljudi i sredstava za postizanje određenog cilja. Karakteristika poreza na dobit je da je porezni objekt poreza na dobit rezultat gospodarske djelatnosti poduzeća. Kao i subjekt na koji se odnosi, tako i definicija njegova objekta dopušta mogućnost da se u njegov okvir uklupe brojni i različiti oblici rezultata gospodarske djelatnosti.

Jelačić i Bejaković (2012.) navode kako je prije stupanja na snagu Zakon o porezu na dobit, porez na dobit temeljio se na Zakonu o izravnom porezu iz 1990. Prema Zakonu, domaće i strane pravne osobe te određene fizičke osobe porez plaćaju iz osnovne dobiti, koja predstavlja razliku između ukupnih prihoda i rashoda poslovne godine. Osnovica za utvrđivanje, obračun i način plaćanja domaćih i stranih obveznika poreza na dobit su isti, razlika je u tome što domaće pravne i fizičke osobe plaćaju porez po stopi od 35%, a inozemne pravne i fizičke osobe plaćaju porez po stopi od 17,5 %. 1. siječnja 1994. godine stupio je na snagu „Zakon o porezu na dobit“ (NN 109/93), koji je prvi put posebno uredio pitanje poreza na dobit u Republici Hrvatskoj.

Danas se porez na dobit općenito može definirati kao porez na neto dobit pravne osobe koja obavlja gospodarsku djelatnost. Čisto normativno gledano, postojanje poreza na dobit nema smisla, jer ni načelo reciprociteta ni načelo oporezivanja prema gospodarskoj snazi nije dovoljno za njegovo pronalaženje. Stoga se porez na dobit ne može smatrati naknadom za javno dobro kojim se društvo koristi, niti kao temelj za smanjenje ili oduzimanje prava ili mogućnosti korištenja, budući da koristi mogu osjetiti samo fizičke osobe, a ne subjekti s pravnim statusom. Stoga je objašnjenje poreza na dobit najbolje potražiti s ekonomskog i političkog stajališta. Iako porez na dobit ima određene sličnosti s porezom na dohodak, ne treba ga poistovjećivati s porezom na dohodak kako bi se izbjegle sumnje u njegovo postojanje kao zasebnog poreznog oblika. Sličnost poreza na dobit i poreza na dohodak očituje se u pojedinim komponentama tehničke prirode oporezivanja. Odnosno, oba se poreza obračunavaju, odnosno plaćaju na dobit ili dohodak ostvaren u tekućoj godini, za oba se poreza plaća akontacija u obračunskom razdoblju, a porezna prijava podnosi se početkom sljedeće godine za dobit i dohodak. Danas je općeprihvaćen stav da su društva kapitala samostalne pravne i gospodarske jedinice koje se u gospodarskom životu pojavljuju neovisno o svojim članovima (Jelčić, 2011.).

Suvremena ekonomska teorija definira i objašnjava porez na dobit ili u uobičajenom prijevodu porez na dobit poduzeća. Poduzeća djeluju kao privatne poslovne jedinice u kapitalističkom ili

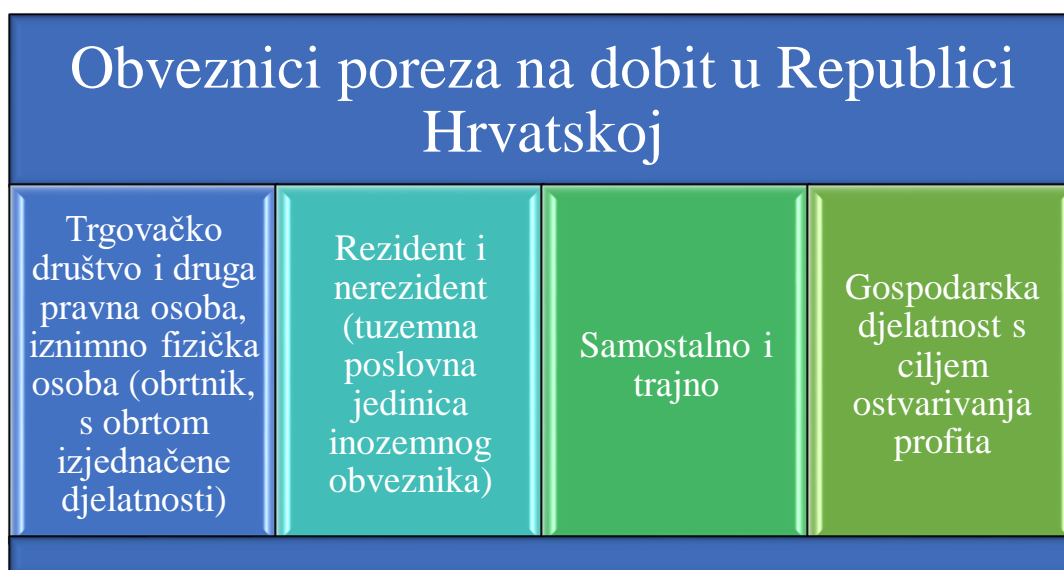
mješovitom gospodarstvu koje zapošljavaju radnu snagu i kupuje druge inpute za proizvodnju i prodaju robe. Prihod se ostvaruje prodajom robe i drugim aktivnostima poduzeća na tržištu, a dobit se izražava kao razlika između ukupnih troškova i ukupnog prihoda. Dobit se stvara nakon odbitka svih troškova i elemenata dohotka, a pojam dohodak odnosi se na „tijek nadnica, plaća, kamata, dividendi i ostalih primanja koji dotječu pojedincu ili državi u određenom vremenskom razdoblju.“⁷ Država stvara vlastite prihode donoseći zakone i propise na temelju svog suvereniteta, iz kojih uzima dio prihoda pojedinca i poduzeća. Taj se prihod naziva porezom (Srb i Čulo 2005.).

Na slici broj 3 imamo prikaz obveznika poreza na dobit, a Zakon ih definira kao:

- „Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno i trajno i radi stjecanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi.
- Tuzemna poslovna jedinica inozemnog obveznika, tj. onoga koji u Hrvatskoj nema sjedište ili upravu (nerezident),
- Fizička osoba koja utvrđuje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak,
- Fizička osoba obveznik je plaćanja poreza na dobit ako u prethodnom poreznom razdoblju ostvari ukupni primitak veći od 7.500.000,00 kuna.“⁸

⁷ Samuelson, Paul A., Nordhaus, William, D. (1992.), Ekonomija, XIV. Izdanje, MATE d.o., Zagreb, str. 732

⁸ Alpha Capitalis (2020.) Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj. Dostupno: [Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj – Alpha Capitalis](#) (pristupano 11. 09. 2022.)

Slika 3 Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj

Izvor: izrada autorice prema: Alpha Capitalis (2020.) Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj. Dostupno: [Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj – Alpha Capitalis](#) (pristupano 11. 09. 2022.)

„Iznimno, tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, Hrvatska narodna banka, državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustavne jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije, ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost, a neoporezivanje te djelatnosti bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obveznici su poreza na dobit za tu djelatnost.“⁹

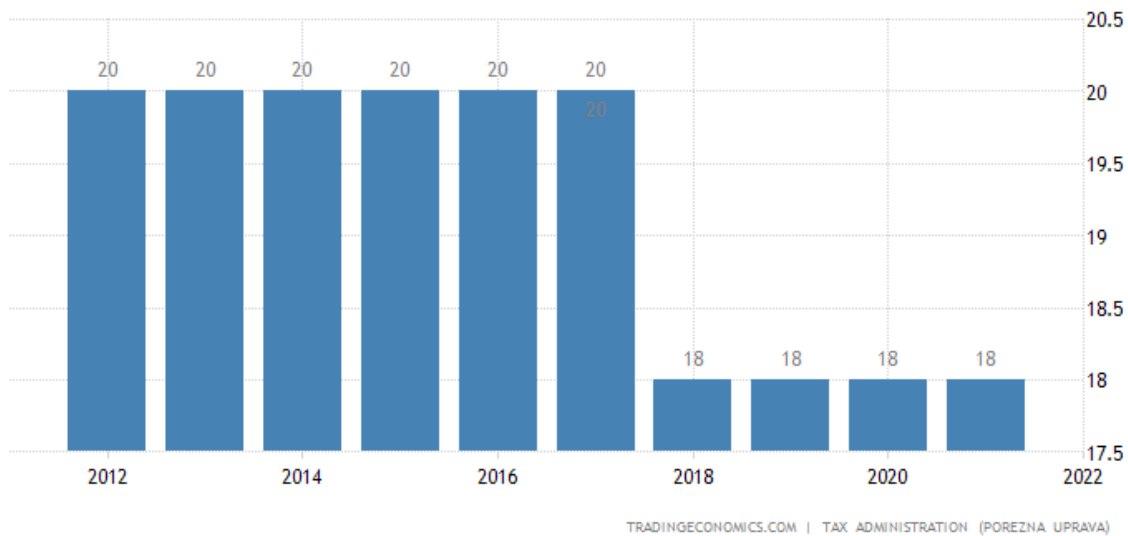
„Porezna stopa kojom se u početku uvođenja tog poreza, 1994. godine oporezivala poduzetnička dobit tuzemnih i inozemnih poreznih obveznika iznosila je 25%. No izmjenama krajem 1996. godine porezna je stopa povećana na 35%, kako bi bila usklađena s gornjom stopom poreza na dohodak. Novim zakonskim rješenjem nakon 1.- siječnja 2001. godine stopa poreza na dobit iznosi 20%.“¹⁰

„Prema članku 25. Zakona o porezu na dobit, obveznici koji su registrirani i obavljaju isključivo istraživačko-razvojnu djelatnost ne plaćaju porez na dobit“ (Belak, 2006:75).

⁹ Porezna uprava. Ministarstvo financija (n. d.) Porez na dobit. Dostupno: [Porezni sustav - Porez na dobit \(porezna-uprava.hr\)](#) (pristupano: 11. 09. 2022.)

¹⁰ Kesner-Škreb, M. (2005.) Porez na dobit Institut za javne financije, Zagreb

Na slici broj 4. vidimo kako je stopa poreza na dobit za period od 2010. godine do 2017. godine iznosila 20%, nakon 2018 godine stopa poreza iznosi 18%.

Slika 4 Stopa poreza na dobit za razdoblje od 2010 do 2022 na području Republike Hrvatske

Izvor: Trading economics: [Croatia Corporate Tax Rate - 2022 Data - 2023 Forecast - 2001-2021 Historical - Chart \(tradingeconomics.com\)](https://tradingeconomics.com/croatia/corporate-tax-rate)

1. siječnja 2021. godine uvedene su nove porezne reforme za porez na dobit „za sve porezne obveznike koji ostvaruju prihode do 7,5 milijuna kuna godišnje smanjuje se porezna stopa s 12% na 10%. Oporezivanje dobiti po stopi od 10% primjenjivat će se prvi puta za dobit ostvarenu u 2021. godini.“¹¹

Prema Zakonu o porezu na dobit¹² „porez na dobit plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi:

1. 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 7.500.000,00 kuna ili
2. 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 7.500.000,01 kuna.“¹³

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit¹⁴ objavljen je u Narodnim novinama broj 115/16. Nisu sve odredbe navedene uredbe stupile na snagu odjednom, već su se neke od

¹¹ Kagor d.o.o., (n. d.) Porezna reforma 2021. – promjene propisa u primjeni od 01. 01. 2021. Dostupno: [Porezna reforma 2021. – promjene propisa u primjeni od 01.01.2021. - kagor.hr](https://kagor.hr/porezna-reforma-2021-promjene-propisa-u-primjeni-od-01-01-2021) (pristupano: 11. 09. 2022.)

¹² Zakon o porezu na dobit, (NN 117/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 30/20, 138/20)

¹³ Zakon o porezu na dobit, NN 117/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 30/20, 138/20, članak 28, stavak 1. i 2.

¹⁴ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN 115/16). Dostupno: [Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit \(nn.hr\)](https://nn.hr/zakon-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-porezu-na-dobit) (pristupano 17. 09. 2022.)

njih počele primjenjivati 1. siječnja 2017. godine, a druge odredbe počele su se primjenjivati 1 siječnja 2018. godine. Kako bi se ostvario temeljni cilj porezne reforme – porezno rasterećenje, porezna stopa za sve obveznike poreza na dobit smanjit će se s 20% na 18%. Pri utvrđivanju predujmova poreza na dobit za 2017. godinu primijenjena je nova porezna stopa. Uz smanjenje opće stope poreza na dobit od 18%, smanjena je i stopa poreza na dobit za 12% koja će se primjenjivati za porezne obveznike čiji godišnji prihod ne prelazi 3.000.000,00 kuna.¹⁵

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit¹⁶ objavljen u Narodnim novinama pod brojem 138/20 na snazi od 1. siječnja 2021. godine kojim se porezna stopa smanjuje sa 12% na 10% za sve porezne obveznike čiji prihodi ne prelaze 7.500.000,00 kuna. Smanjenje poreza od 10% pokriva više od 93% poreznih obveznika.¹⁷

4.2 POREZ NA DOHODAK

Postoje mnoga pitanja o definiciji dohotka u porezne svrhe (problemi procjene anuiteta, kapitalnih dobitaka itd.), ali dohodak u najopćenitijem smislu može se definirati kao novac koji je zaradio pojedinac, bilo na temelju zaposlenja, bilo stvaranjem profita u poduzeću ili kroz ostvarivanje prihoda od najma, kamata i drugih prihoda.¹⁸

Spada u skupinu izravnih poreza i oporezuje se na dohodak građana tijekom godine. Porezi se ne odbijaju od bruto ostvarene dobiti, već se umanjuju kroz propisane naknade, odbitke i izuzeća. Ovako utvrđeni dohodak podliježe progresivnim poreznim stopama. Građani u veljači popunjavaju poreznu prijavu i u skladu s tim plaćaju razliku poreza ili dobivaju povrat. No, porez se tijekom godine plaća i na dohodak od plaća, najamnine, obrta i slično. (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010.)

Porez na dohodak predstavlja centralno mjesto u poreznom sustavu većine modernih zemalja, ne samo zbog iznimno izdašnih financijskih sredstava, već i zbog raznolike funkcionalnosti da se upotrebljava kao zgodno sredstvo za postizanje određenih nefiskalnih poreznih ciljeva. (Jelčić, 2011.)

¹⁵ Porezna reforma 2016. – 2021. (2021.), Porezni vjesnik, 121/2021. Zagreb

¹⁶ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN 138/20) dostupno: [Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit \(nn.hr\)](#) (pristupano 17. 09. 2022.)

¹⁷ Porezna reforma 2016. – 2021. (2021.), Porezni vjesnik, 121/2021. Zagreb

¹⁸ Kesner-Škreb, M., (1997.) Stope poreza na dohodak. Financijska praksa 20 str.583-585

U Hrvatskom poreznom sustavu porez na dohodak je porez koji pripada skupini „zajedničkih poreza.“¹⁹ Prije stupanja na snagu novog Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave od 1. siječnja 2018. godine prihodi od poreza na dohodak raspoređivali su se na državu, županije, gradove i općine, a navedenim izmjenama ti su se prihodi slijevali u županiju, grad, i općinske proračune. Navedenim izmjenama i dopunama zakona želi se postići jednostavnija i pravednija raspodjela prihoda od poreza na dohodak. Također je potrebno ojačati proračune jedinica lokalne samouprave za financiranje decentraliziranih funkcija, uz poticanje regionalnog razvoja i obnove stanovništva u okviru drugih zakona i propisa.²⁰ Prema teritorijalnom načelu, teret takvog oporezivanja pada na fizičke osobe.

Jelčić (2001.) navodi kako porez na dohodak je izuzetno složen porez. Pritom, ova pitanja nisu vezana samo uz poteškoće u pokušaju što točnijeg utvrđivanja porezne osnovice, već postoje i kod utvrđivanja oslobođenja i olakšica, kako kvalitativno tako i kvantitativno. Odnosno, porez na dohodak je porez koji je usko vezan uz samog poreznog obveznika.

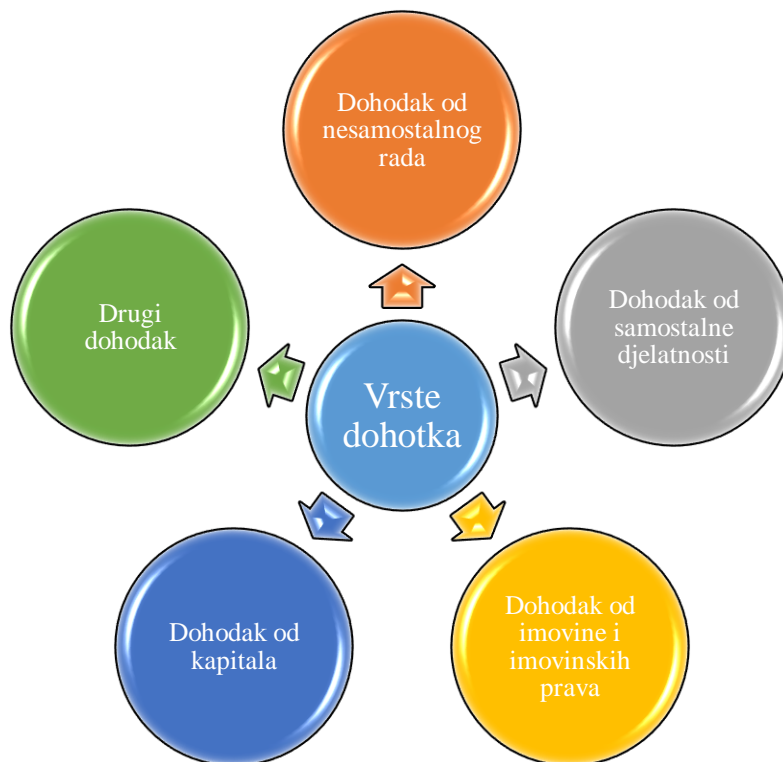
Kliska i Santini (2006.) navode kako porez na dohodak spada u skupinu izravnih poreza i kao oblik oporezivanja postoji uglavnom u poreznom sustavu svih zemalja. Obveznici poreza na dohodak su domaće i strane fizičke osobe koje ostvaruju određeni dohodak, a imaju obilježja dohotka prema poreznom zakonu. Kao što je već rečeno, obveznik ovog poreza je pojedinac, a ne poslodavac. Dakle, fizičke osobe koje za svoj rad primaju naknadu u obliku plaće, honorara ili mirovine, odnosno ostvaruju dohodak po osnovi obavljanja poslova, najamnina, zakupa te dohodak od kapitala i osiguranja. Dohodak je zakonski definiran kao razlika između prihoda i rashoda nastalih u istom poreznom razdoblju.

Prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20) „Izvori dohotka su primici ostvareni od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala i drugih primitaka.“²¹ Kao što vidimo na slici broj 4 porez na dohodak obračunava se i plaća iz pet izvora dohotka.

¹⁹ Porezna uprava. (2020.) Porezni sustav Republike Hrvatske. Dostupno: [Naslovna tablica psrh \(porezna-uprava.hr\)](https://www.psrh.hr/porezna-uprava/hr) (pristupano 12. 09. 2022.)

²⁰ I.Ba./N.S./Hina. Tportal (18. 09. 2017.) Ministarstvo brani Marića: Nije najavio novi porez na automobile. Dostupno: [Država neće više vidjeti prihod od poreza na dohodak, to ide jedinicama lokalne samouprave - tportal](https://www.tportal.hr/vijesti/180917-ministarstvo-brani-marica-nije-njavio-novi-porez-na-automobile) (pristupano 12. 09. 2022.)

²¹ Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20) Dostupno: [Zakon o porezu na dohodak - Zakon.hr](https://www.zakon.hr/zakoni/zakon-o-porezu-na-dohodak) (pristupano 13. 08. 2022.)

Slika 5 Vrsta dohotka u Republici Hrvatskoj

Izvor: obrada autorice prema knjizi Šimurina i sur., (2018.) Osnove porezne pismenosti, Zagreb: Narodne novine, str. 112

Razlika između primitaka i izdataka je dohodak od nesamostalnog rada. U primitke se uključuje plaće, mirovine i naknade u naravi koje su radnici primili tijekom kalendarske godine. Međutim dohodak ostvaren na ovaj način ne oporezuje se u cijelosti, već se odbija od propisanih izdataka kako bi se dobio oporezivi dohodak. Odbici se uglavnom odnose na premije obveznog osiguranja koje se plaćaju iz plaće, kao i premije životnog osiguranja, dopunskog zdravstvenog osiguranja i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja. Dobiveni dohodak umanjuje se kroz osobne odbitke, na dobivenu osnovicu primjenjuju se četiri porezne stope „15%, 25%, 35% i 45%“²², te se obračunava prirez poreza na dohodak za dobivanje poreza na mjesečni dohodak od nesamostalnog rada. Prirez je porez koji se plaća povrh poreza na dohodak za financiranje jedinica lokalne samouprave. Osnovica za to je porez na dohodak čiju visinu utvrđuje lokalna vlast sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.²³ (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010.)

U sklopu porezne reforme, smanjenjem poreza na dohodak porezna stopa smanjena je s 24% na 20%, s 36% na 30%, te s 12% na 10%. 60% kada je vrijednost imovine nesrazmjerna iznosu

²² Četiri razreda porezne stope su se primjenjivali do 2010. godine, danas 2022. godine imamo dva porezna razreda i to 20% do 30.000,00 kuna i 30% iznad 30.000,00 kuna

²³ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17 i 138/20)

primljenih sredstava. Dodatna porezna olakšica navodi da se državna starosna naknada ne smatra primitkom koji se oporezuje porezom na dohodak i ne uzima se u obzir pri utvrđivanju prava na osobni odbitak uzdržavanih članova.²⁴

Samostalnim djelatnostima smatraju se sve djelatnosti koje karakterizira samostalnost (za vlastiti račun i za vlastitu odgovornost) i čiji je cilj trajno stjecanje prihoda. Imovinsko pravni dohodak ostvaruju se iznajmljivanjem nekretnina (stanova, soba, kreveta) i pokretnina, autorskim i drugim imovinskim pravima te prihodima od prodaje nekretnina. Oporezivim dohotkom smatra se razlika između primitaka po ovoj osnovi i izdataka povezanih s tim primicima (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010.)

Porez na dohodak od kapitala plaća se u obliku predujma poreza, odnosno kod svake isplate dohotka od kapitala isplatelj mora platiti predujam poreza poreznoj upravi na ostvareni dohodak. Predujam poreza se smatra konačnim plaćenim porezom, pa za taj dohodak porezni obveznici ne moraju podnositi godišnju poreznu prijavu. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi zastupničkih, upravnih i nadzornih odbora ili ih čine i primici raznih sportaša, kao i umjetnika, novinara, raznih stručnjaka i dr. (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010.)

Porezni obveznik smije biti temeljem Zakona o porezu na dohodak rezident i nerezident. Rezident je fizička osoba koja ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj kao i fizička osoba koja nema prebivalište ili boravište prijavljeno u Republici Hrvatskoj, ali je zaposlena u državnoj službi Republike Hrvatske. Nerezident je fizička osoba koja nema prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, a u Republici Hrvatskoj dohodak ostvaruje temeljem Zakona o porezu na dohodak. Porezni obveznici mogu ostvariti više prihoda istovremeno. Primjerice, uz fiksnu mjesečnu plaću koju prima od poslodavca, ista osoba odnosno porezni obveznik može ostvariti i druge prihode po osnovi autorskih prava, iznajmljivanja stanova i ostvarivanja dohotka od imovine. Za svaku od navedenih vrsta dohotka osoba je obveznik poreza na dohodak (Šimurina i sur. 2018.). Porezna osnovica za porez na dohodak rezidenta je ukupan iznos dohotka od nesamostalne djelatnosti, dohotka od samostalne djelatnosti, imovinskih prava i dohotka od imovine, dohotka od kapitala i drugog dohotka koji su rezidenti ostvarili u tuzemstvu i u inozemstvu, umanjen za osobni odbitak rezidenta. Kod nerezidenta osnovica poreza na dohodak „je ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja

²⁴ Vuraić Kudeljan, M. (2022.) Provedena porezna reforma u razdoblju od 2016. do 2021. Porezni vjesnik 1/2022. Zagreb

i drugog dohotka, koji nerezident ostvari u tuzemstvu (načelo tuzemnog dohotka), a umanjen za osobni odbitak za nerezidente.“²⁵

4.3 POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

PDV je porez na dodanu vrijednost, a što znači dodana vrijednost? „Dodana vrijednost jest razlika između vrijednosti prodaje proizvoda i usluga i vrijednost kojima su ta dobra proizvedena (outputi – inputi). Konkretno to znači da svaki poduzetnik u ciklusu proizvodnje i prodaje roba i usluga plaća porez, ali samo na onaj dio vrijednosti koji je sam dodao proizvodu ili usluzi. Dakle, porezna osnovica ne obuhvaća porez obračunat pri nabavi dobara (ulazni porez), nego se porez plaća na vrijednost dodanu nakon nabave (izlazni porez).“ (Kliska i Santini 2006:63)

Porez na dodanu vrijednost u daljnjem tekstu PDV je suvremeni oblik poreza na potrošnju, koji je donesen 1995. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 1998. godine. Hrvatsko zakonodavstvo o PDV-u značajno je izmijenjeno prilikom pristupanja Hrvatske Europskoj uniji i sada je regulirano Zakonom o porezu na dodanu vrijednost.²⁶ Budući da je područje neizravnog oporezivanja vrlo usklađeno na razini EU-a, Hrvatska je u svoj porezni sustav ugradila zakonodavstvo EU-a. PDV je najvažniji izvor poreznih prihoda u Hrvatskoj. U 2021. godini iznosila je 31,32 % ukupnih poreznih prihoda, a prihod od poreza na dodanu vrijednost s obzirom na prethodnu 2020. godinu se povećao za 21%.²⁷

Zakon o PDV-u definira poreznog obveznika kao osobu koja neovisno obavlja gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu ili rezultat te aktivnosti. Porezni obveznik jest i svaka osoba koja povremeno isporučuje novo prijevozno sredstvo²⁸. Porezni obveznici temeljem Zakona o porezu na dodanu vrijednost ...“ne smatraju se tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te tijela s javnim ovlastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u vezi s obavljanjem djelatnosti ili

²⁵ Porezna uprava (2020.). Porez na dohodak. Dostupno: [Porezni sustav - Porez na dohodak \(porezna-uprava.hr\)](https://porezna-uprava.hr/) (pristupano 13. 08. 2022.)

²⁶ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20 i 39/22)

²⁷ Ministarstvo financija. Financijsko izvještavanje, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Financijsko izvještavanje \(gov.hr\)](https://financije.gov.hr/) (pristupano 28. 08. 2022.)

²⁸ Gadžo, S. (2015.) Položaj javnopravnih tijela u novom hrvatskom sustavu poreza na dodanu vrijednost. Hrvatska i komparativna javna uprava, časopis za teoriju i praksu javne uprave, str. 847 - 874

transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti.²⁹ U slučaju kada bi njihov status neporeznih obveznika uzrokovao značajnu štetu načelima tržišne utakmice, ta tijela su porezni obveznici u pogledu na te djelatnosti (aktivnosti) ili transakcije.³⁰

Republika Hrvatska je nakon prelaska na tržišno gospodarstvo i nakon porezne reforme uključila PDV u porezni sustav. Površnim pregledom poreznih sustava zemalja koje su prešle na oporezivanje prometa uvođenjem PDV-a vidljivo je da se ovaj oblik oporezivanja odnosi ne samo na industrijski razvijene zemlje, već i na zemlje s razvijenim tržišnim gospodarstvima ili one koje su članice nekih gospodarskih zajednica. PDV se primjenjuje na zemlje u razvoju, planske ekonomije i zemlje koje nisu neke integrirane jedinice. Konkretno, zbog potrebe otklanjanja negativnih učinaka kaskadnog poreza na promet, porez su preuzele i države koje nisu imale niti poticaja niti primorane uvesti ga. Tako se, primjerice, prije uvođenja PDV-a u Švedskoj, Kandi i Norveškoj, porez na promet nije provodio nametanjem ukupnog poreza na promet ili višefaznog poreza na promet, u kojem slučaju dolazi do ovog nepoželjnog kumulativnog učinka, već kroz neki pojedinačni porez koji nema takav učinak.³¹

Jurković P. (2002.) navodi kako je prednost PDV-a što se naplaćuje u svakoj fazi ciklusa, dok se jednofazni PDV naplaćuje jednom. To je najunosniji dio proračunskih prihoda. Postoje različite razine poreznih stopa: normalna (standardna), niža (prehrana) i viša (luksuz) i nulta (proizvodi oslobođeni PDV-a). Od 1. ožujka 2012. godine opća stopa PDV-a u Hrvatskoj iznosi 25%, dok za pojedine proizvode i usluge postoje niže stope od 13%, odnosno 5%. Nulta stopa nije isto što i oslobođenje od poreza. U slučaju nulte stope proizvođač ne obračunava PDV prilikom isporuke proizvoda, ali ima pravo na odbitak pretporeza iskazanog na ulaznom računu dobavljača. Stoga je nulta porezna stopa bolja od poreznog oslobođenja. U Hrvatskoj su nulte kamatne stope ukinute 1. siječnja 2013. godine.

4.4 TROŠARINE

Prema Šimurina i sur. (2018.) trošarina ili posebni porez i PDV oblik su poreza na promet. Mnoge zemlje koriste oba oblika poreza na promet u svojim poreznim sustavima; PDV i trošarinu. U tom slučaju se iznos plaćene trošarine u pravilu uključuje u poreznu osnovicu za

²⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/18, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20 i 39/22)

³⁰ Gadžo, S. (2015.) Položaj javnopravnih tijela u novom hrvatskom sustavu poreza na dodanu vrijednost. Hrvatska i komparativna javna uprava, časopis za teoriju i praksu javne uprave, str. 847 - 874

³¹ Jelčić, B. I Jelčić, B. (1998.) Porezni sustav i porezna politika. Informator. Zagreb, str. 312

izračun obveze PDV-a. „Vrlo se često trošarine nazivaju akcize.“ (Šimurina i sur. 2018:97). Trošarina se oporezuje na promet određenih proizvoda, kao što su alkohol, cigarete ili benzin, gdje je porezni obveznik proizvođač ili uvoznik. Trošarina se obično plaća u apsolutnom iznosu prema mjernoj jedinici proizvoda (npr. kilogram, litra, komad i sl.). Međutim, oni se mogu platiti kao postotak vrijednosti kupljene stavke ili u kombinaciji, pri čemu se primjenjuju jedinični i ad valorem porezi. Za razliku od ostalih oblika neizravnih poreza, koji su u nadležnosti poreznih vlasti, trošarine i posebni porezi su u nadležnosti carine.

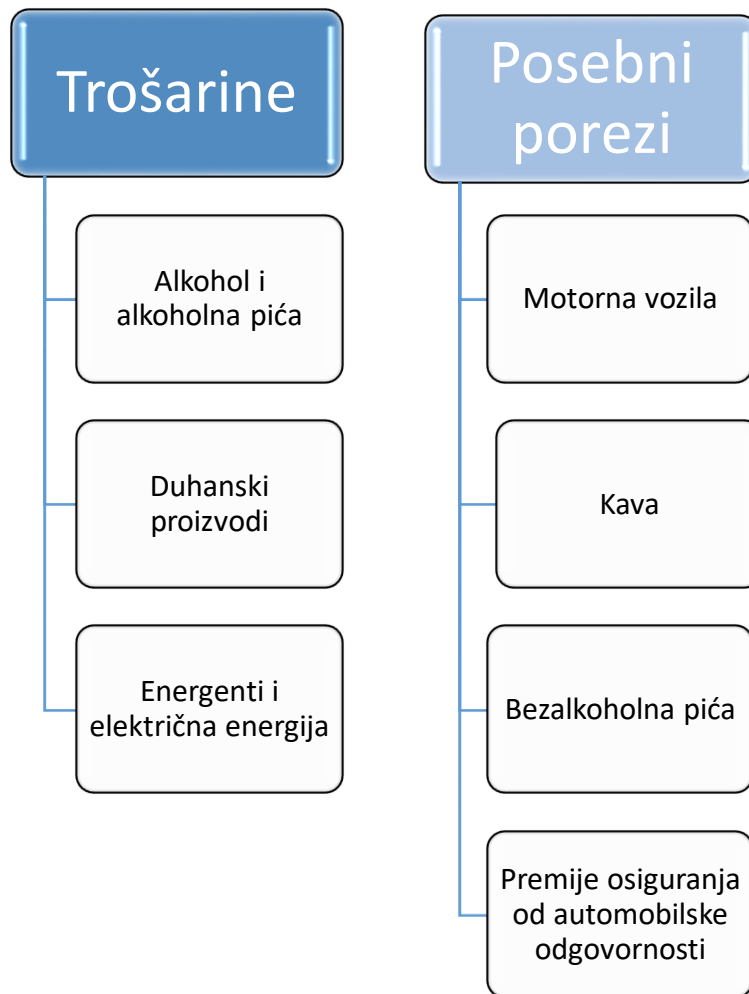
Sustav oporezivanja trošarinama uređuje se Zakonom o trošarinama NN 106/18, 121/19 i 144/21. a „...trošarinski proizvodi su: alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, energenti i električna energija.“³²

U usporedbi s drugim porezima, prednosti posebnih poreza su laka naplata, niska cijena naplate, manji broj poreznih obveznika, financijska izdašnost kao i ugodnost plaćanja. Brojni razlozi za uvođenje trošarina u porezni sustav su socijalni, fiskalni, ekološki, zdravstveni i drugi.

Srb i Čulo (2005.) navode kako je potreba za trošarinama na određene proizvode opravdana zbog različitih kultura, zdravlja, higijene, tradicije i drugih navika. Njihovo uvođenje obično se opravdava stupnjem utjecaja na kvalitetu života i sadržaja, stupnjem štetnosti za zdravlje, stupnjem zaštite domaće proizvodnje, stupnjem štetnosti za društvo općenito, ekološkim stupnjem i ostali aspekti. Uz ova objašnjenja potrebno je naglasiti i da su trošarine opći i važan izvor financiranja javnih rashoda.

Dražić Lutilsky, Dragija, Primorac i Šimović (2015.) navode kako se posebni porezi u Hrvatskoj mogu podijeliti u dvije skupine. Prva skupina uključuje trošarine prilagođene zahtjevima EU, a druga skupina uključuje ostale posebne poreze na promet koji ne podliježu EU harmonizaciji. Na slici pod brojem 5 vidimo kako se dijele trošarine i posebni porezi u poreznom sustavu Republike Hrvatske.

³² Zakon o trošarinama (NN 106/18, 121/19 i 144/21)

Slika 6 Trošarine i posebni porezi u poreznom sustavu Republike Hrvatske

Izvor: obrada autorice prema knjizi Šimurina i sur., (2018.) Osnove porezne pismenosti, Zagreb, Narodne novine, str. 99

Pod prvu skupinu spadaju:

- alkohol i alkoholna pića
- duhanski proizvodi i
- energenti i električna energija

Republika Hrvatska još primjenjuje drugu skupinu posebnih poreza (Dražić Lutilsky i sur., 2015:16-17):

- „na motorna vozila
- na kavu i bezalkoholna pića
- na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila“

U većini slučajeva obveznik trošarine i posebnih poreza je uvoznik ili proizvođač proizvoda na koji se trošarina odnosi. Uvoznici ili proizvođači mogu biti pravne i fizičke osobe. Iznos trošarine obično se određuje postotkom svake jedinice proizvoda ili prodajne vrijednosti. Uz nekoliko iznimaka, iznos plaćene trošarine obično se uključuje u osnovicu PDV-a. Osim toga, carinski propisi predviđaju određena oslobođenja za sve vrste trošarina i posebnih poreza.

„Nacionalno trošarinsko zakonodavstvo usklađeno je“³³ sa zakonima koji se odnose na europski usklađeni „sustav oporezivanja alkohola i alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energije i električne energije“.³⁴ „Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama objavljen je u Nar. nov., br. 144 od 27 prosinca 2021. godine, a stupa na snagu 01. siječnja 2022. godine“³⁵, novim zakonom propisano je da su žestoka alkoholna pića proizvedena od voća oslobođena plaćanja trošarine, pod uvjetom da je žestoko alkoholno piće proizvedeno od strane fizičke osobe („mali proizvođač žestokih alkoholnih pića“) od voća u vlasništvu, uzgoju i proizvodnji te osobe, a godišnje može proizvesti do 50 litara žestokih pića. Dok „trošarina na ostala pića dobivena vrenjem“³⁶ proizvedena od samostalnih malih proizvođača i stavljena u potrošnju na području RH plaća se u iznosu od 50% ukupne trošarine na ostala pića dobivena vrenjem, osim vina i piva.³⁷

4.5 PRISTUP POVEĆANJU POREZNOG ZNANJA I POBOLJŠANJU POREZNOG PONAŠANJA

Zanemareno područje je pojednostavljenje sustava i njegova komunikacija s društvima zemalja u razvoju. Programi obrazovanja i pomoći poreznim obveznicima pomažu poreznim obveznicima i njihovim savjetnicima da razumiju svoje obveze i prava, jer porezni obveznici ne mogu ispuniti porezne obveze bez razumijevanja poreznih zakona i postupaka. Ti bi se programi trebali u potpunosti oslanjati na jednostavne zakone i procedure kako bi poreznim obveznicima olakšali i pojeftinili ispunjavanje svojih obveza i ostvarivanje svojih prava. Dobro je poznato da ako sam porezni sustav poreznim obveznicima otežava ili preskupo ispunjava njihove obveze, porezni obveznici možda neće dobrovoljno ispunjavati porezne obveze. Na

³³ Marinović, Ž. (2022.), Novosti u trošarinskim propisima, RRIF, str. 113.

³⁴ Ibid., str. 113.

³⁵ Ibid., str. 113.

³⁶ Ibid., str. 113.

³⁷ Ibid., str. 113.

kraju, porezni obveznici trebaju vidjeti rezultate svojih doprinosa, povratnu informaciju države o naplati. Uzimajući primjer Dana poreznih obveznika u Ruandi, gdje se navode povratne informacije o naplatama i njihovom postotku u nacionalnom proračunu. To povećava građanski moral i sukladno tome poboljšava usklađenost s poreznom obvezama, budući da zajednica poreznih obveznika dobiva povratne informacije o svojim doprinosima koje daju kao poduzeće ili pojedinci.³⁸

Povećanjem financijske pismenosti potrošača povećat ćemo i poreznu pismenost s obzirom kako je porezna pismenost usko povezana s financijskom pismenošću.

Upravo iz toga razloga postignut je dogovor o suradnji na poboljšanju financijske pismenosti građana u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo financija je voditelj projekta odnosno možemo tako reći edukacije u dijelu financijskog opismenjavanja građana, iniciralo je sklapanje „Sporazuma o suradnji na unaprjeđenju financijskog opismenjavanja građana u Republici Hrvatskoj“³⁹ Sporazumu se pridružilo još 15 čelnih institucija, odnosno dužnosnici javnopravnih institucija, nevladinih organizacija i financijskih institucija. Svi potpisnici imaju kontinuirane kampanje usmjerene na poboljšanje financijske pismenosti potrošača. Ugovorne strane su:

1. „Ministarstvo financija
2. Ministarstvo znanosti i obrazovanja
3. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
4. Ministarstvo zdravstva
5. Hrvatska narodna banka
6. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
7. Ekonomski fakultet u Zagrebu
8. Agencija za odgoj i obrazovanje
9. Financijska agencija
10. Hrvatska gospodarska komora
11. Zagrebačka burza
12. GIU Hrvatska udruga banaka

³⁸ Waris, A. (2012.) Utilising Tax literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model, University of Nairobi Law Journal: [Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model | Prof Attiya Waris - Academia.edu](#) (pristupano 23. 08. 2022.)

³⁹ Ministarstvo financija. (n. d.) Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača \(gov.hr\)](#) (pristupano 27. 08. 2022.)

13. Hrvatski ured za osiguranje
14. Hrvatska udruga poslodavaca
15. Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskim osiguravajućih društava i
16. Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje.⁴⁰

Vlada Republike Hrvatske na sjednici koja se održala 2015. godine donijela zaključke o prihvaćanju Nacionalnog strateškog okvira za financijsku pismenost potrošača za razdoblje 2015. – 2020. (Narodne novine br. 11/15). „Ciljevi Nacionalnog strateškog okvira financijske pismenosti potrošača su razvoj kvalitete, povećanje kanala distribucije, ali i provođenje već poznatih i učinkovitih aktivnosti te zajedničko djelovanje svih dionika u svrhu stvaranja financijski opismenjenog stanovništva, a obuhvaća građane svih dobnih skupina u Republici Hrvatskoj.“⁴¹ Radi ostvarenja navedenih ciljeva, Vlada Republike Hrvatske izglasala je „Akcijski plan za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača“ kojim su predviđene restriktivne mjere i djelatnosti usmjerene na unaprjeđenje financije pismenosti. U skladu s Akcijskim planom diljem Republike Hrvatske organizirani su brojni seminari, radionice, stručni skupovi, okrugli stolovi i konferencije te su provedeni brojni projekti usmjereni na poboljšanje financijske pismenosti građana. Sukladno Nacionalnom strateškom okviru za financijsko opismenjavanje potrošača, radi praćenja provedbe različitih mjera i aktivnosti, Ministarstvo financija osnovalo je operativnu radnu skupinu zaduženu za praćenje provedbe mjera i aktivnosti utvrđenih Akcijskim planom na godišnjoj razini. Rezultat je sklapanje odgovarajućih sporazuma usmjerenih na produblјivanje suradnje u području provedbe aktivnosti kao i mjera za poboljšanje financijske pismenosti potrošača, temeljenih na međusobnom povjerenju i razumijevanju te vođenih načelima i procedurama utvrđenim ovim sporazumom.⁴²

⁴⁰ Ministarstvo financija. (n. d.) Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača \(gov.hr\)](#) (pristupano 27. 08. 2022.)

⁴¹ Ministarstvo financija. Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača \(gov.hr\)](#) (pristupano 27. 08. 2022.)

⁴² Ministarstvo financija. Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača \(gov.hr\)](#) (pristupano: 27. 08. 2022.)

5. ANALIZA UTJECAJA RAZINE OBRAZOVANJA NA RAZINU POREZNE PISMENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Jedan od najvažnijih načina širenja poreznog opismenjavanja je uključivanje obrazovnih institucija u proces financijskog i poreznog opismenjavanja, pri čemu se misli na osnovne škole, srednje i fakulteti. Cjelovit program osnovnog, srednjeg i akademskog obrazovanja nužan je kako bi se stvorili preduvjeti za dobre financijske navike i razvila usmjerenost na vlastite financije u mladosti. Njihova je glavna svrha podići osobnu svijest o financijskim problemima i mogućim financijskim rizicima, s krajnjim ciljem da budu dobitni za sve, uključujući pozitivan učinak na osobno financijsko ponašanje, kao i stabilnost za njegovo financijsko stanje i ukupni gospodarski i društveni napredak.

Prethodna istraživanja pokazala su da je izbjegavanje poreza često nenamjerno. Naime, pojedinac ima nisku razinu poreznog znanja, ne razumije svoja prava i obveze te nije upoznat sa specifičnom situacijom pojedinog poreznog oblika, što može dovesti do nenamjernog izbjegavanja plaćanja poreza. Zbog toga je razvoj poreznog znanja među poreznim obveznicima važan čimbenik u stvaranju i održavanju uspješnog i održivog poreznog sustava. Stoga porezna edukacija i porezno znanje ima veliki utjecaj na poreznu obvezu i prihvaćanje plaćanja poreza, odnosno pozitivno utječe na financijsko ponašanje pojedinca. Iz ovoga se može zaključiti da bi porezno obrazovanje trebalo pomoći poboljšanju ponašanja poreznih obveznika. Međutim, veza između sklonosti poreznih obveznika plaćanju poreza i obrazovanja nije tako jednosmjerna i jednostavna kao što se na prvi pogled čini, jer su navedene varijable isprepletene.

Odnos između obrazovanja i poreznog ponašanja na donjoj slici broj 6 pokazuje kako obrazovanje određuje koliko će porezni obveznici platiti, pri čemu bi obrazovani pojedinci trebali biti bolji porezni obveznici. Istovremeno, kvaliteta obrazovanja ovisi o iznosu poreza koji prikupljaju porezne vlasti, što je viša razina poreza, to je bolji obrazovni sustav i više poreznih obveznika.

Slika 7 Povezanost obrazovanja i poreznog ponašanja

Izvor: obrada autorice prema knjizi Šimurina i sur. (2018.) Osnove porezne pismenosti, Zagreb, str. 9.

Upravo će financijskom i poreznom edukacijom poreznih obveznika Republika Hrvatska učiniti važan korak naprijed, stvarajući veći osjećaj pripadnosti i odgovornosti te na taj način stvoriti bolje uvjete za državu. Potrebno je povećati porezni moral, i ono što je najvažnije, omogućiti državi povećanje poreza i poboljšanje kvalitete javnih dobara i usluga. Za postizanje ovog cilja porezni obveznici i obrazovne ustanove, državne agencije, neprofitne organizacije i mediji potrebni su surađivati međusobno i potrebno je ostvariti koordiniranost između njih.

Hanfa je provela istraživanje financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj provedenoj u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom (HNB) i Ministarstvom financija. Istraživanje je provedeno prema metodologiji Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), a nalazi su usporedivi s istim nalazima u drugim zemljama.

Najnoviji rezultati istraživanja o razini financijske pismenosti u Hrvatskoj, a provela je Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) krajem 2019. pokazali su blagi trend rasta s obzirom na 2015. Prosjek ocjena financijske pismenosti hrvatskih građana bila je 12.3 od 21 boda (59%), u usporedbi s 11,7 (56%) u 2015. godini. Osim u Hrvatskoj, istraživanje je provedeno u Bugarskoj, Crnoj Gori, Gruziji, Moldaviji, Sjevernoj Makedoniji i Rumunjskoj. Studija je mjerila tri osnovne kategorije: financijsko ponašanje, financijsku pismenost i stavove

prema novcu. OECD definira financijsku pismenost kao kombinaciju informacija, znanja, kompetencija, ponašanja, koncepata i shvaćanja potrebnih za donošenje dobrih financijskih odluka za osobnu dobrobit. Jednostavno rečeno, to je osnovno financijsko znanje koje nam je potrebno za rad u današnjem okruženju. Hanfa kontinuirano (samostalno ili u suradnji s drugim agencijama) provodi edukacije usmjerene na podizanje razine financijske pismenosti javnosti i ciljnih skupina, s posebnim naglaskom na mlade. Redovito održava razna predavanja za učenike i studente, organizira i sudjeluje u projektima usmjerenim na edukaciju mladih, a također provodi edukativnu kampanju s ciljem edukacije javnosti o važnosti razumijevanja karakteristika i rizika financijskih proizvoda i usluga.⁴³

Ministarstvo financija zajedno s institucijama koje su zadužene za povećanje financijske pismenosti u svrhu nastavka rada na području financijskog opismenjavanja usvojile su novi odnosno drugi nacionalni strateški okvir za financijsko opismenjavanje građana Republike Hrvatske za period od 2021. godine do 2026. godine. U drugom nacionalnom strateškom okviru provodit će se edukacije prema ciljanim skupinama određenih populacija. Ciljana skupina mogu biti mladi i djeca, radno sposobni ljudi koji stvaraju prihode kao i starije osobe. U dijelu financijske pismenosti imamo niz projekata i edukacija koje su utvrđene Akcijskim planom za unapređenje financijske pismenosti potrošača. Predstavnici strateške skupine za nadgledanje provođenja mjera i njihovih aktivnosti svako tromjesečje imaju raspravu ili podnose pisano izvješće za prošli izvještajni period.⁴⁴

5.1 CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je prikazati utječe li stupanj obrazovanja na poreznu pismenost. Prema dosadašnjim istraživanjima osobe s višim obrazovanjem bolje razumiju porez od onih s osnovnom ili srednjom školom. Promatrajući dobnu skupinu, osobe koje pripadaju mlađoj dobnoj skupini imaju nižu razinu poreznog znanja. Kada smo već spomenuli koliko je važna uloga obrazovanja, svrha ovog rada je istražiti trenutnu razinu porezne pismenosti građana Republike Hrvatske. Vrlo važnu ulogu ima međusobna suradnja i koordinacija obrazovnih i državnih agencija, institucija, medija i neprofitnih organizacija.

⁴³ HANFA. (n. d.). Financijska pismenost. Dostupno: [Financijska pismenost \(hanfa.hr\)](https://www.hanfa.hr/) (pristupano 27. 08. 2022.)

⁴⁴ Ministarstvo financija. Financijska pismenost potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Financijska pismenost potrošača \(gov.hr\)](https://www.gov.hr/) (pristupano: 27. 08. 2022.)

5.2 INSTRUMENTI, METODOLOGIJA I UZORAK ISTRAŽIVANJA

Budući da deskriptivna statistika obično počinje opisivanjem prikupljenih podataka i poduzimanjem prvih koraka analize podataka prije donošenja zaključaka, u ovom će se radu primijeniti njezine numeričke i grafičke metode. Istraživanje se može podijeliti na tri koraka, a to su:

1. Prikupljanje podataka
2. Razvrstavanje podataka
3. Analiza podataka.

Prikupljanje podataka temeljilo se na prethodno utvrđenom planu prikupljanja podataka. Organiziranje ankete na TV-u, radiju ili online može doprijeti do volontera koji žele sudjelovati.

Alat kojim se mjeri razina poreznog znanja u ovom radu će biti anketa, odnosno anketni web obrasci. Istraživanje je provedeno u periodu od svibnja do kraja kolovoza 2022. godine na uzorku od 233 ispitanika s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

Sve pristigle ankete su ispravno ispunjene i korištene za daljnju obradu. Alat istraživanja, upitnik, nalazi se u prilogu 1. ovog rada.

Ovaj način prikupljanja podataka vrlo je popularan, raširen, brz, jednostavan i jeftin. Također, prednost ovog pristupa je što omogućuje anonimnost. Uz brojne prednosti ovog načina prikupljanja podataka, postoje i neki nedostaci. Na primjer, odgovori ispitanika mogu biti neistiniti, izmišljeni te nedokučivi, a ispitanici mogu biti neprecizni i nepromišljeni pri odgovaranju na pitanja.

Iz prikupljenih podataka pokušat će se grafički i numerički opisati glavne karakteristike predmeta istraživanja, u ovom slučaju poreznog znanja. Pod pretpostavkom da se uzorak sastoji od pismenih osoba koje se mogu kontaktirati putem e-maila, anketa se šalje e-mailom ispitanicima i objavljuje na svim mrežnim platformama društvenih mreža.

Priprema ankete zahtijeva pažljivu pripremu, uključujući sastavljanje pitanja, određivanje broja pitanja, način odgovaranja i raspored. U ovom istraživanju anketa je uključivala 57 unaprijed pripremljenih pitanja. Nakon pozdravnog zaslona te kratkog uvoda i zahvale, anketa započinje s 3 jednostavna pitanja koja su uglavnom otvorenog tipa a odnose se na slobodno izražavanje i izražavanje mišljenja vezano uz važnost poreznog znanja i jesu li se već negdje susreli s edukacijama o poreznim propisima i zakonima. U sljedećih 11 pitanja korištena je ljestvica

Likertovog tipa gdje su ispitanici vezano uz potencijalne kanale širenja porezne pismenosti i općenito o porezima, trebali označiti stupanj slaganja s ocjenama od 1 do 5 gdje ocjena 1 znači uopće se ne slažem, a ocjena 5 u potpunosti se slažem. Sljedećih 4 pitanja su odgovori tipa da i ne.

Nakon jednostavnih pitanja, anketa je postavljala teža i složenija pitanja, uglavnom zatvorenog tipa. Sljedećih 24 pitanja vezana su uz izravne i neizravne poreze i bavi se poreznim znanjem u Republici Hrvatskoj. U ovom dijelu u većini pitanja nalazi se popis mogućih odgovora s kojeg su ispitanici dužni odabrati točan jedan ili više odgovora. Sljedećih 5 pitanja su odgovori tipa da i ne.

Na kraju ankete sam stavila socio-demografske podatke, 10 pitanja kao što su dob, spol, trenutni radni status, stupanj obrazovanja, mjesto rada i boravka, koji su prema dosadašnjim istraživanjima najvažniji čimbenici koji utječu na razinu poreznog znanja. Osim navedenih karakteristika, ispitanici su anketirani i za detalje o vrsti završene srednje škole i fakultetu u slučaju da pohađaju.

Gotovo sva pitanja u anketi su obavezna. Važan korak u istraživanju je odabir uzorka ispitanika. Mora biti reprezentativan jer predstavlja sliku populacija koja je umanjena. U istraživanju je korišten vrlo mali uzorak od 233 ispitanika od čega je bilo 189 žena, a muškaraca 41, 2 ispitanika se nisu željeli izjasniti dok 1 ispitanik je naveo ostalo.

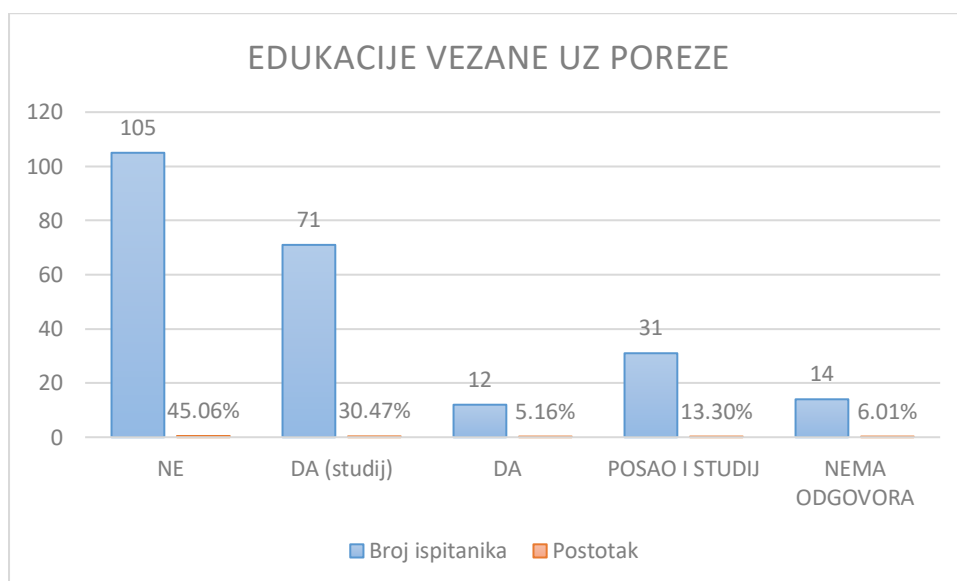
Nakon prikupljeni podaci su grupirani, razvrstani i obrađeni. Na temelju obrađenih podataka provest će se analiza i pokušati izvući zaključak o trenutnoj razini porezne pismenosti ispitanika i utjecaju razine obrazovanja na razinu porezne pismenosti u Republici Hrvatskoj

5.3 ANALIZA REZULTATA DOBIVENA EMPIRIJSKIM ISTRAŽIVANJEM

Završna faza istraživanja je prezentiranje rezultata dobivenih empirijskim istraživanjem. Rezultati će biti prikazani grafički i numerički, ovisno o vrsti pitanja u anketi, odnosno redoslijedom kojim su navedena pitanja za svaku pojedinu skupinu. Stoga ću prvo analizirati pitanja koja se odnose na važnost oporezivanja i porezne pismenosti, a zatim pitanja koja se odnose na socio-demografske karakteristike ispitanika.

5.3.1 ANALIZA REZULTATA VEZANIH UZ VAŽNOST POREZNE EDUKACIJE I UČINAK RAZINE OBRAZOVANJA NA RAZINU POREZNOG ZNANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prvi dio pitanja vezan je uz porezno obrazovanje. Sljedeći grafikon broj 1 prikazuje odnos ispitanika koji su se kroz dosadašnje obrazovanje i posao susreli s nekom vrstom programa koji provodi edukaciju o poreznoj pismenosti.

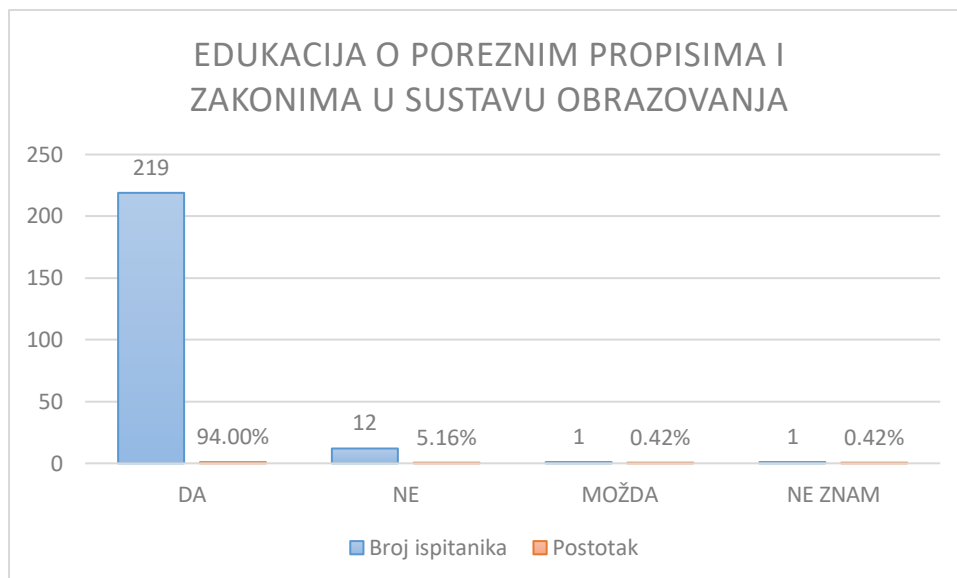

Grafikon 1 Odnos ispitanika vezana uz poreznu edukaciju kroz obrazovanje i posao

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona nam je vidljivo da se čak 45,06% ispitanika nije susrelo s nekom vrstom programa porezne edukacije, dok 30,47% ispitanika su se s poreznom edukacijom susreli na fakultetima kroz kolegije poput Temelji poreznog sustava, Upravljanje porezima, Porezni sustav Republike Hrvatske te kroz razne organizirane radionice iz financijske, odnosno porezne pismenosti. Ispitanici, njih 13,30% koji su zaposleni, imali su stručne edukacije i na poslu, a s istima su se susreli i na studiju.

Sljedeći grafikon broj 2 nam prikazuje smatraju li ispitanici treba li uvesti edukaciju o poreznim propisima i zakonima u sustav obrazovanja u osnovnim i srednjim školama kao i na fakultetima.

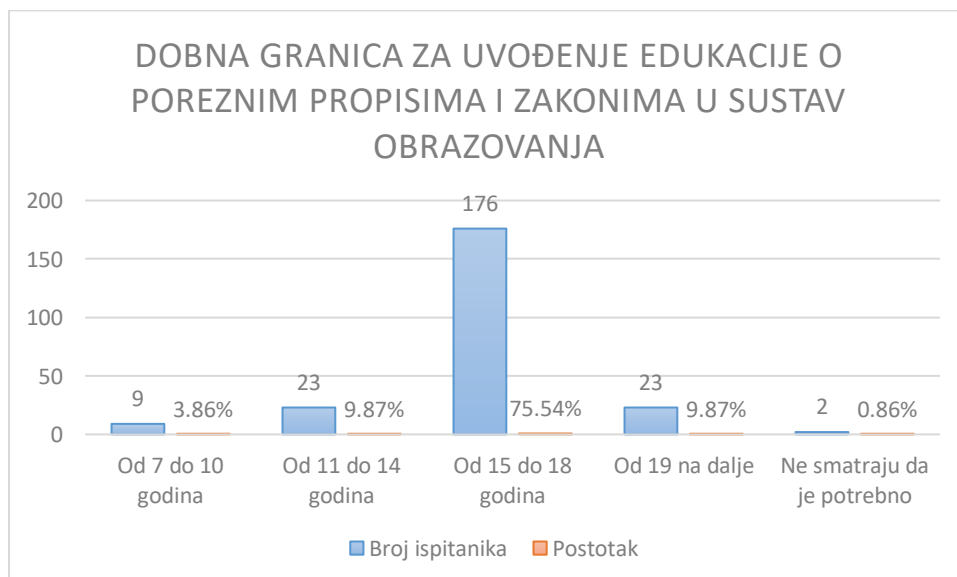

Grafikon 2 Edukacija o poreznim propisima i zakonima u sustavu obrazovanja

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Čak 94% ispitanika smatra kako bi se edukacija o poreznim propisima i zakonima trebala primjenjivati u sustavu obrazovanja, dok se samo 5,16% ispitanika izjasnilo da ne žele porezno opismenjavanje u sustavu obrazovanja.

Sljedeći grafikon nam prikazuje mišljenje ispitanika o dobnoj granici s kojom bi trebalo započeti s edukacijama o poreznim propisima i zakonima.

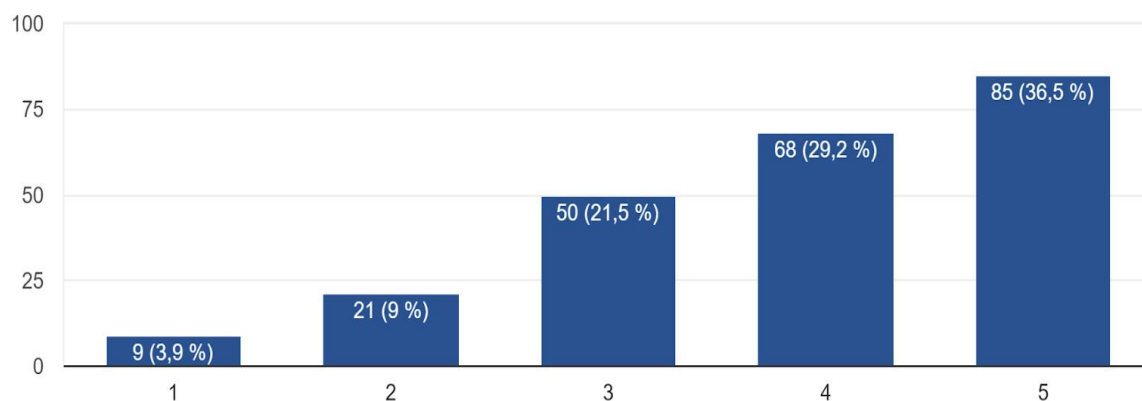

Grafikon 3 Dobna granica za uvođenje edukacije o poreznim propisima i zakonima u sustav obrazovanja

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona broj 3 je vidljivo da 75,54% ispitanika smatra kako bi se u srednje škole trebala uvesti edukacija o poreznim propisima i zakonima, dok 9,87% ispitanika smatra da bi to trebalo biti u dobi od 11 godina do 14 godina ili od 19 godina na dalje. Zanimljivo je da 3,86% ispitanika smatra da bi s poreznom edukacijom trebalo krenuti već od 7 godina kada se kreće u prvi razred.

U sljedećim grafikonima će biti iskazano mišljenje ispitanika vezano uz potencijalne kanale za širenje porezne pismenosti. Ispitanici su svoje slaganje s navedenim tvrdnjama iskazivali na skali Likertovog tipa ocjenom od 1 do 5, pri čemu je 1 – uopće se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem.

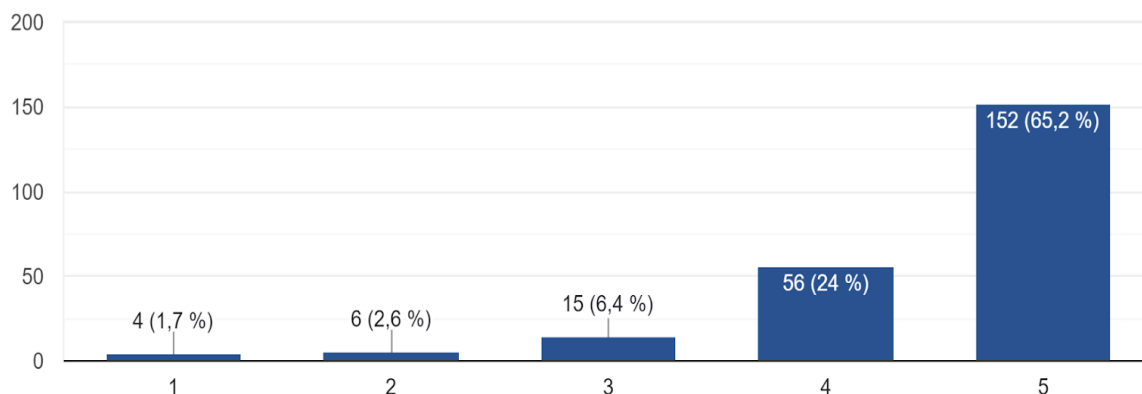

Grafikon 4 Mediji - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona broj 4 vidimo da se 36,5% ispitanika, odnosno 85 ispitanika slaže u potpunosti da bi mediji bili potencijalni kanali za širenje porezne pismenosti, dok 29,2% ispitanika slaže se kako bi mediji mogli biti potencijalni kanali za širenje porezne pismenosti.

Sljedeći grafikon broj 5 nam prikazuje ocjenu ispitanika slažu li se kako bi organiziranje edukacije u sustavu obrazovanja mogao biti potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.

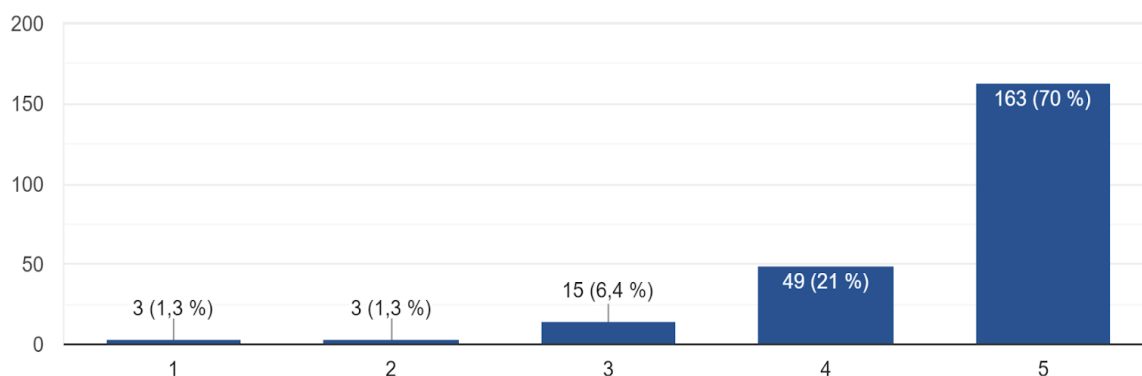

Grafikon 5 Organizirane edukacije u sustavu obrazovanja - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na ovom grafikonu vidimo kako se 65,2% ispitanika u potpunosti slaže kako bi organiziranje edukaciju u sustavu obrazovanja bio potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti, dok 24% ispitanika se slaže.

Sljedeći grafikon broj 6 nam prikazuje ocjenu ispitanika slažu li se kako bi organizirane edukacije u sklopu radnog mjesta mogli biti potencijalni kanali za širenje porezne pismenosti.

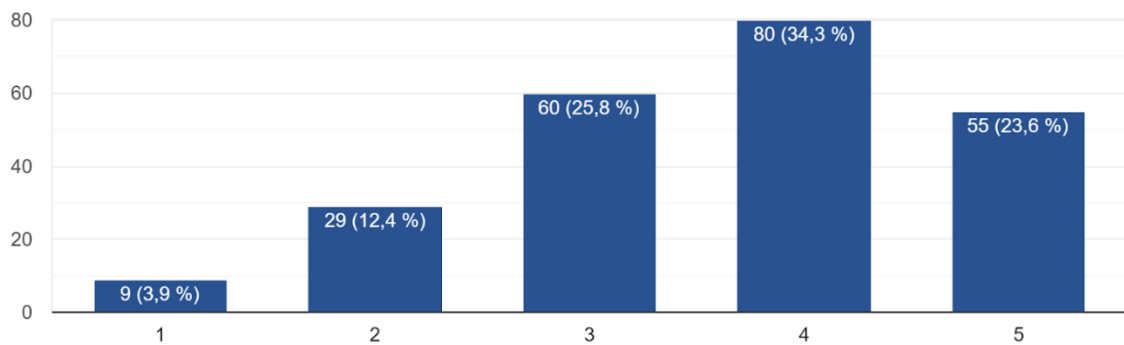

Grafikon 6 Organizirane edukacije u sklopu radnog mjesta - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na grafikonu vidimo kako se čak 70% ispitanika u potpunosti slaže i 21% se slaže kako bi organizirane edukacije u sklopu radnog mjesta za njih bio od velike važnosti i potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti. Ovakav postotak je bio i za očekivati s obzirom sa 79,80% ispitanika rade na neodređeno i ovakav način edukacije bi im bio najprimjereniji.

Sljedeći grafikon broj 7 nam prikazuje ocjenu ispitanika slažu li se kako bi javne tribine bile potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.

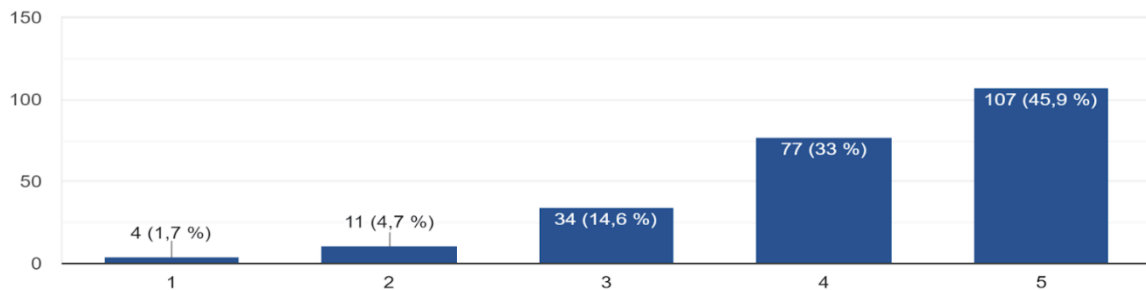

Grafikon 7 Javne tribine - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na grafikonu vidimo kako se 23,6% ispitanika u potpunosti slažu, a 34,3% se slažu kako bi javne tribine bile potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.

Sljedeći grafikon broj 8 nam prikazuje ocjenu ispitanika slažu li se kako bi seminari bili potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.

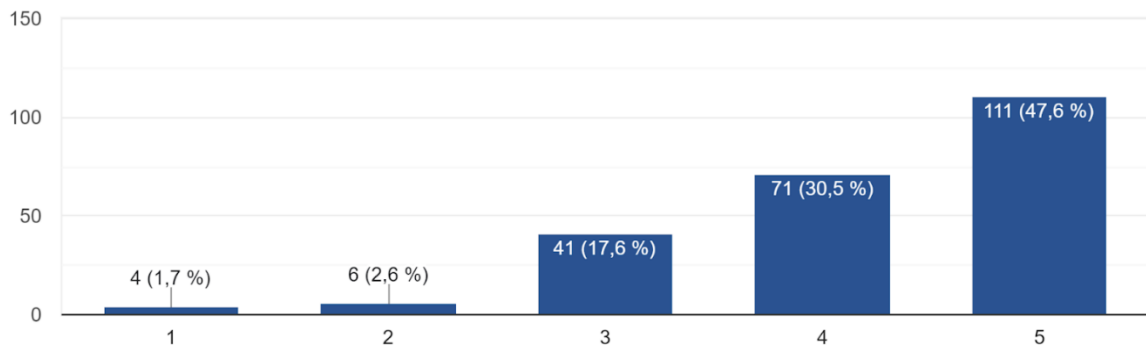

Grafikon 8 Seminari - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na grafikonu vidimo kako se 45,9% ispitanika u potpunosti slaže, a 33% se slaže kako bi seminari bili potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.

Sljedeći grafikon broj 9 nam prikazuje ocjenu ispitanika slažu li se kako bi webinar bili potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

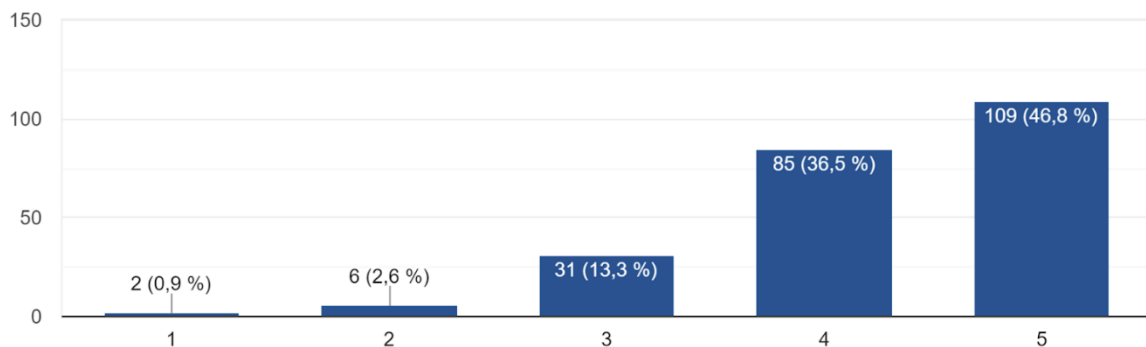

Grafikon 9 Webinar - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na grafikonu vidimo kako se u potpunosti slaže 47,6% ispitanika, a 30,5% se slaže kako bi webinar mogli biti potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.

Sljedeći grafikon broj 10. nam prikazuje ocjenu ispitanika slažu li se kako bi web mjesta – e-učenje bili potencijalni kanali za širenje porezne pismenosti

Grafikon 10 Web mjesta - e-učenje - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

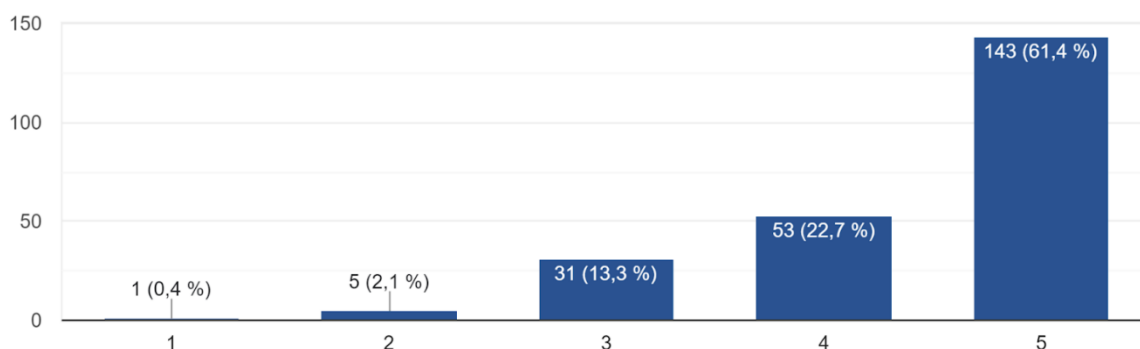
Na grafikonu vidimo kako 46,8% ispitanika u potpunosti slaže, a 36,5% ispitanika se slaže kako bi web mjesta odnosno e-učenje bili potencijalni kanali za širenje porezne pismenosti.

Možemo zaključiti da ispitanici preferiraju mogućnost organiziranih edukacija u sklopu radnog mjesta, edukacije u obrazovnom sustavu, webinar i e-učenje s obzirom da je veliki postotak ispitanika upoznata s mogućnošću učenja preko interneta što smo shvatili poradi Covid-19 kada smo veliku većinu vremena proveli radeći od kuće.

5.3.2 ANALIZA REZULTATA VEZANIH UZ ZNANJE O POREZIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nakon analize vezanih uz važnost poreznog obrazovanja te kakav ima utjecaj stupanj obrazovanja na razinu porezne pismenosti u ovom dijelu ćemo obraditi analizu rezultata vezanih uz poznavanje poreza u Republici Hrvatskoj.

U sljedećim grafikonima, slaganje ispitanika s navedenim tvrdnjama će iskazati na skali Likertovog tipa od 1 do 5, pri čemu je 1 – uopće se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – slažem se u potpunosti.

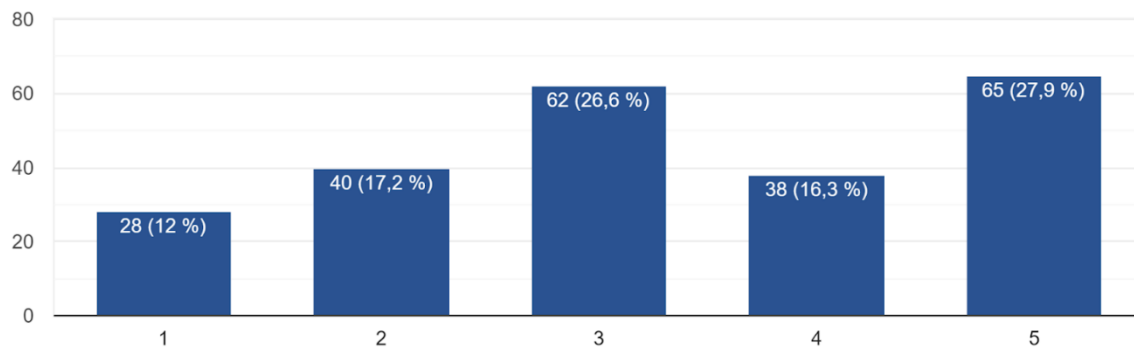

Grafikon 11 Plaćanje poreza je važno

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na grafikonu 11 vidimo kako se 61,4% ispitanika u potpunosti slaže, a 22,7% se slaže da je plaćanje poreza važno. Možemo zaključiti da se veći dio ispitanika slaže kako je plaćanje poreza vrlo važno.

Sljedeći grafikon nam pokazuje što misle ispitanici na tvrdnju da državama porezima vrši represiju i uzima naš novac.

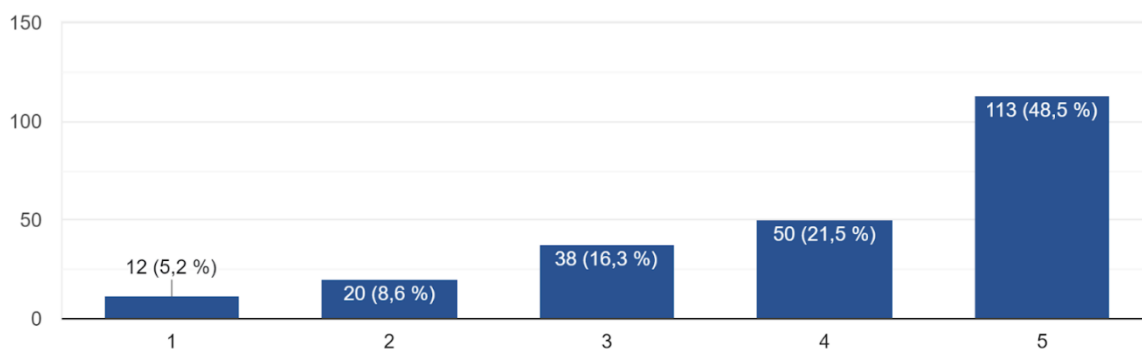

Grafikon 12 Država porezima vrši represiju i uzima naš novac

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Grafikon 12 nam prikazuje kako je 27,9% ispitanika se u potpunosti slaže s tvrdnjom da država porezima vrši represiju i uzima naš novac, dok 26,6% ispitanika niti se slaže s tom tvrdnjom niti se ne slaže. Vrlo je zanimljivo kako su stajališta ispitanika podijeljena, vrlo mali broj ispitanika 12% se uopće ne slaže, a 17,2% se ne slaže s tom tvrdnjom. Dok su na prethodnom pitanju ispitanici se složili više od 60% da je plaćanje poreza važno.

Sljedeći grafikon broj 13 nam prikazuje što ispitanici misle treba li djecu opismeniti od radnog djetinjstva.

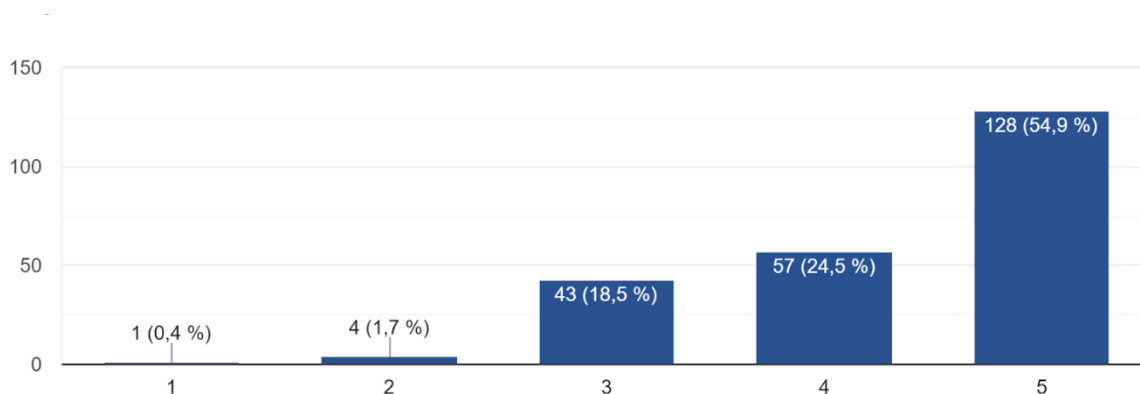
Grafikon 13 Djecu treba opismeniti od ranog djetinjstva

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na ovom grafikonu vidimo kako se 48,5% ispitanika u potpunosti slaže, a 21,5%% slaže s tvrdnjom da bi djecu trebalo opismeniti od ranog djetinjstva. Dok smo u uvodnom dijelu ankete imali otvoreno pitanje gdje se čak 75,54% ispitanika složilo kako bi edukaciju o poreznim

zakonima i propisima trebalo primjenjivati u sustavu obrazovanja u dobi od 15 do 18 godina, a 3,86% ispitanika se složilo da bi to trebalo biti u dobi od 7 godina do 10 godina, dok se 9,87% ispitanika složilo kako bi to trebalo biti u dobi od 11 do 14 godina.

Sljedeći grafikon nam prikazuje što ispitanici misle ulaže li država premalo poreznog novca u javno dobro.

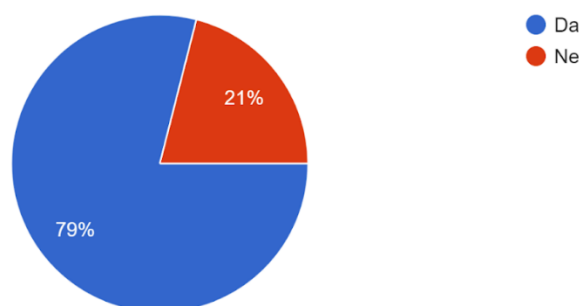

Grafikon 14 Država premalo poreznog novca ulaže u javno dobro

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na ovom grafikonu vidimo kako se 54,9% ispitanika u potpunosti slaže, a 24,5% ispitanika se slaže kako država premalo novaca ulaže u javno dobro.

U sljedećem grafikonu broj 15 će biti iskazano poznavanje poreza na dodanu vrijednost ispitanika s odgovorom da ili ne.

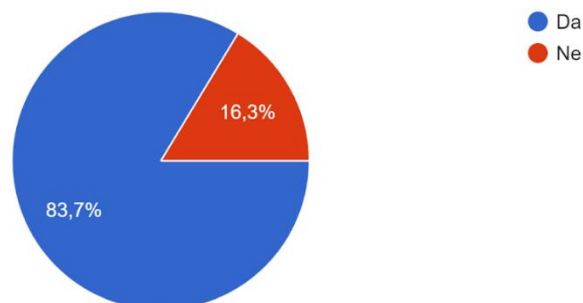

Grafikon 15 Poznavanje stope poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona je vidljivo kako 79% ispitanika se izjasnilo da poznaju stopu poreza na dodanu vrijednost, dok se 21% ispitanika izjasnilo da ne poznaju stope poreza na dodanu vrijednost.

Sljedeći grafikon broj 16 će prikazati znaju li ispitanici koliki dio njegove plaće se oporezuje.

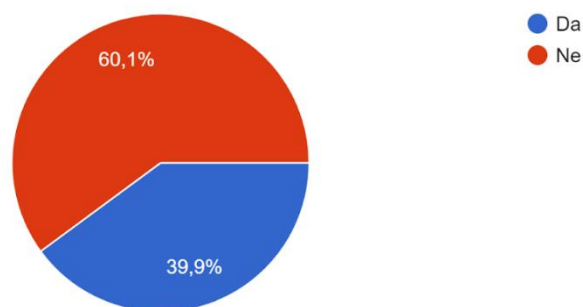

Grafikon 16 Poznavanje oporezivanja plaća

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Grafikon nam pokazuje kako 83,7% ispitanika zna koliki dio se njegove plaće oporezuje, dok 16,3% ispitanika se izjasnilo da ne znaju koliki dio se njegove plaće oporezuje.

Sljedeći grafikon broj 17 nam prikazuje znaju li ispitanici koja je njihova plaća.

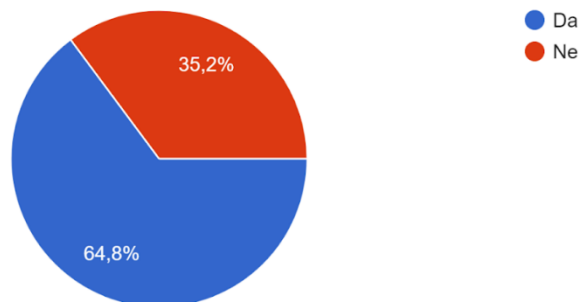

Grafikon 17 Moja mjesečna plaća je bruto plaća

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Grafikon nam pokazuje kako je 60,1% ispitanika odgovorilo kako njihova mjesečna plaća nije bruto plaća, dok je 39,9% ispitanika odgovorilo da je njihova plaća bruto plaća i točno su odgovorili. Možemo zaključiti kako je samo 39,9% ispitanika upoznato s terminom bruto plaća i kako je bruto plaća njihova mjesečna plaća.

Sljedeći grafikon broj 18 nam prikazuje znaju li ispitanici za što se koristi porez na dohodak.

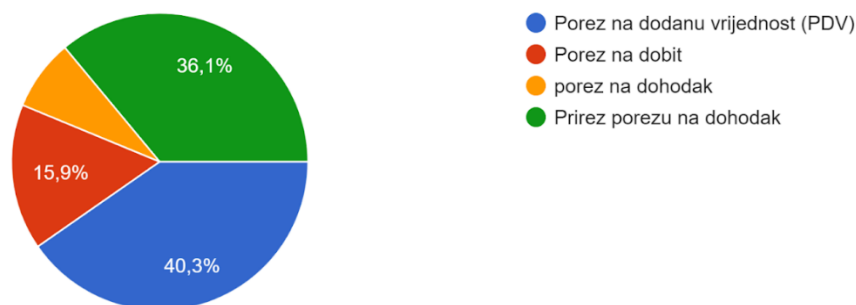
Grafikon 18 Porez na dohodak koristi se za mirovine i financiranje države

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona je vidljivo da su 64,8% ispitanika odgovorili da se porez na dohodak koristi za mirovine i financiranje države, a 35,2% su točno odgovorili. Obveznici poreza na dohodak su domaće i strane fizičke osobe koje su ostvarile određeni dohodak i imaju svojstva dohotka utvrđena poreznim zakonom. Porezni obveznici su pojedinci, a ne poslodavci. Dakle, fizičke osobe za svoj rad primaju naknadu u obliku plaće, honorara i drugo, odnosno ostvaruju dohodak na temelju radnog učinka, najamnina i ostalo.

Analiza rezultata sljedećih pitanja bit će pretežito vezana uz izravne i neizravne poreze.

Sljedeći grafikon broja 19 prikazuje rezultat odgovora na pitanje o neizravnim porezima u Republici Hrvatskoj, između ponuđenih odgovora ispitanici će trebati označiti točan odgovor.

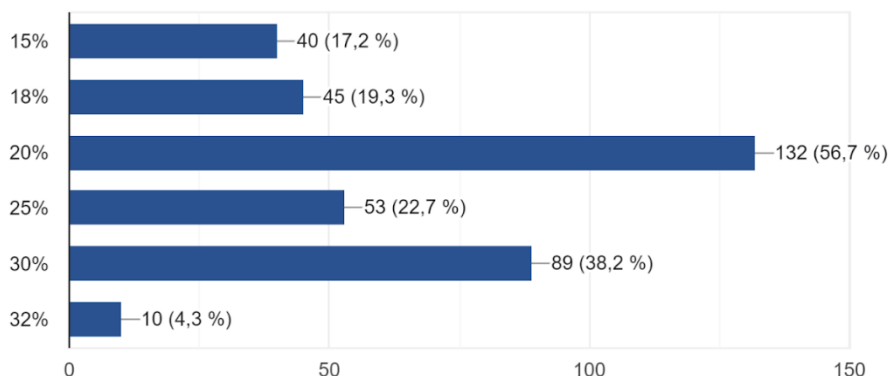

Grafikon 19 Neizravni porezi u Republici Hrvatskoj

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona je vidljivo kako je 40,3% ispitanika odgovorilo točno na pitanje kako porez na dodanu vrijednost (PDV) spada pod neizravne poreze. Među neizravne poreze osim PDV spadaju još trošarine te porez na promet nekretnina.

Sljedeći grafikon broj 20 prikazuje rezultat odgovora ispitanika znaju li po kojim stopama se oporezuje porez na dohodak u 2022. godini.

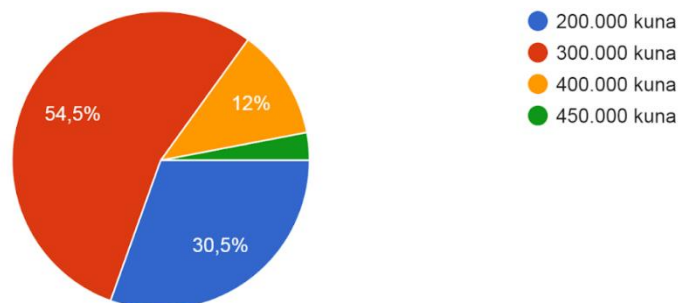

Grafikon 20 Odgovori ispitanika po kojoj se stopi oporezuje porez na dohodak u 2022. godini

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porez na dohodak se oporezuje po stopi od 20% i 30%. prema novoj poreznoj reformi. Upravo te dvije stope predstavljaju točan odgovor. Vidimo kako je 56,7% ispitanika odgovorilo da je stopa poreza na dohodak 20%, a 38,2% ispitanika je stavila odgovor 30%, s obzirom da se kao točan odgovor računa ako je ispitanik označio kao točan odgovor i stopu od 20% i 30 %, samo je 71 ispitanik odnosno 30,4% ispitanika odgovorilo točno na ovo pitanje. Ovaj podatak djeluje malo zabrinjavajuće s obzirom da je više od polovice ispitanika zaposleno na neodređeno i određeno vrijeme, a ove stope su im vrlo važne. Naime, ovaj porez im umanjuje plaće, a znajući točnu poreznu stopu i trenutne promjene mogu lakše planirati budući dohodak.

Sljedeći grafikon broj 21 prikazuje odgovore ispitanika koji je prag za prelazak u viši razred poreza na dohodak za paušalno oporezivanje

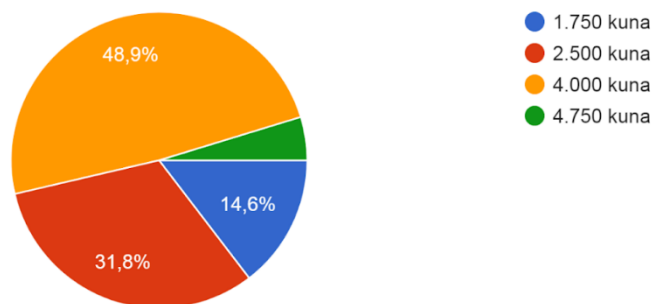

Grafikon 21 Odgovori ispitanika koji je prag za prelazak u viši razred poreza na dohodak (paušalno oporezivanje)

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Prag za prelazak u viši razred poreza na dohodak kod paušalnog oporezivanja je 300.000 kuna i to je 54,5% ispitanika točno odgovorilo, dok je 30,5% ispitanika odgovorilo da je taj prag 200.000 kuna.

Sljedeći grafikon broj 22 prikazuje odgovore ispitanika koliki je osobni odbitak u 2022. godini.

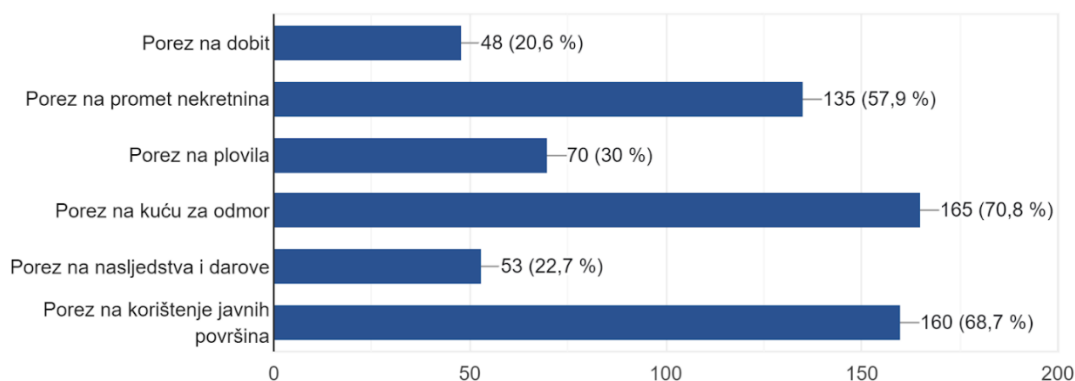

Grafikon 22 Odgovori ispitanika koliki je osobni odbitak u 2022. godini

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Osobni odbitak u 2022. godini iznosi 4.000 kuna, 48,9% ispitanika je točno odgovorilo na to pitanje, dok je 31,8% ispitanika odgovorilo kako je osobni odbitak 2.500 kuna.

Sljedeći grafikon broj 23 nam prikazuje odgovore ispitanika koji od ponuđenih poreza pripada gradskom odnosno općinskom porezu u Republici Hrvatskoj.

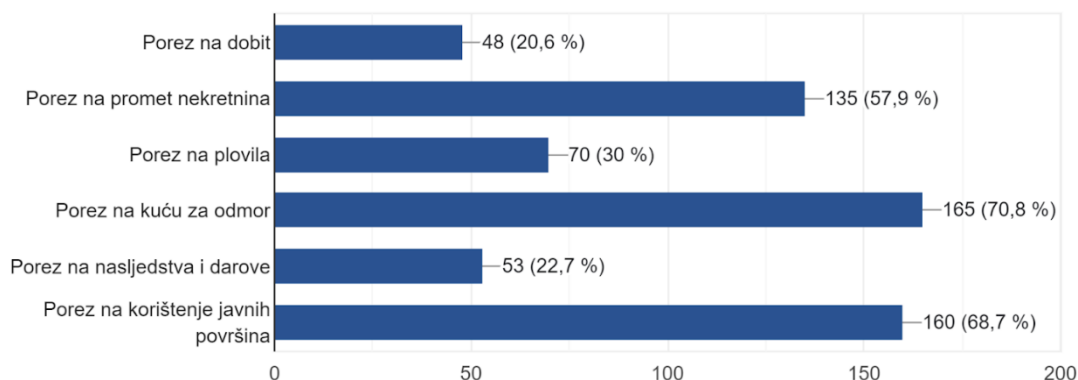
Grafikon 23 Odgovori ispitanika na pitanje koji od ponuđenih šest ponuđenih poreza gradski ili općinski porezi u Republici Hrvatskoj

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

U gradske ili općinske poreze spada prirez porezu na dohodak, porez na promet nekretnina, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina i porez na potrošnju, a točan

odgovor bi trebao biti porez na promet nekretnina, porez na kuću za odmor i porez na korištenje javnih površina, na grafikonu vidimo kako su ispitanici odgovorili čak 70,8% za porez na kuću za odmor, 68,7% porez na korištenje javnih površina, 57,9% porez na promet nekretnina. S obzirom da prihvaćamo odgovore ispitanika koji su u cijelosti odgovorili točno, njih je samo 41 ispitanik, odnosno samo 17,60% ih je točno odgovorilo.

Sljedeći grafikon broj 24 nam prikazuje odgovore ispitanika koji su državni porezi.

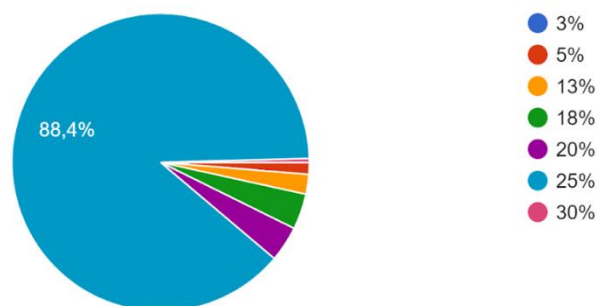

Grafikon 24 Odgovori ispitanika koji su državni porezi

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Državni porezi su porez na dobit, porez na dodanu vrijednost i posebni porezi i trošarine. Iako na grafikonu vidimo da je 72,1% ispitanika odabralo porez na dobit, 76% trošarine i 86,7% porez na dodanu vrijednost, s obzirom kako prihvaćamo samo one ispitanike koji su u cijelosti točno odgovorili, samo 40 ispitanika odnosno 17,16% je točno odgovorilo na ovo pitanje.

Sljedeći grafikon broj 25 nam prikazuje odgovore ispitanika uz standardnu stopu PDV-a.

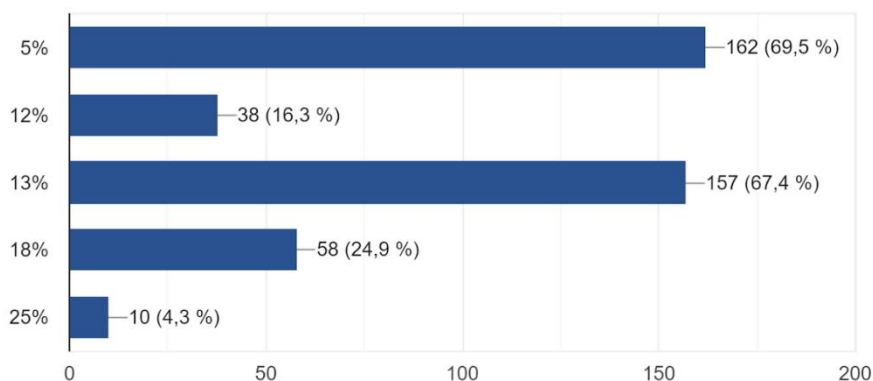

Grafikon 25 Odgovori ispitanika koja je standardna stopa PDV-a 2022. godine

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Standardna stopa PDV-a u Republici Hrvatskoj je 25%, na grafikonu vidimo da je čak 88,4% ispitanika točno odgovorilo na pitanje o standardnoj stopi, s obzirom kako je više od 50% ispitanika odgovorilo točno, rezultat je zadovoljavajući.

Sljedeći grafikon broj 26 nam prikazuje odgovore ispitanika koje su snižene stope poreza.

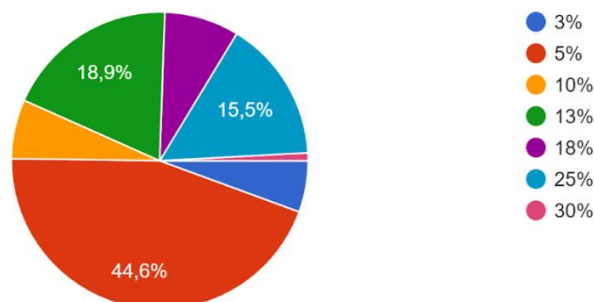
Grafikon 26 Odgovori ispitanika na snižene stope PDV-a

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Snižene stope poreza su 5% i 13%, iako se u grafikonu vidi kako je 69,5% ispitanika odabralo stopu poreza od 5% i 67,4% ispitanika su odabrali stopu od 13%, ali s obzirom da se uzima kao točan odgovor ako su ispitanici odabrali sniženu stopu od 5% i 13%, što znači da je 104 ispitanika (44,63%) točno odgovorilo na pitanje o sniženim stopama PDV-a.

Sljedećih šest pitanja se odnosi na poznavanje standardne i snižene stopa i koji se proizvodi oporezuju njima.

Sljedeći grafikon broj 27 nam prikazuje znaju li ispitanici kojom poreznom stopom se oporezuje blitva.

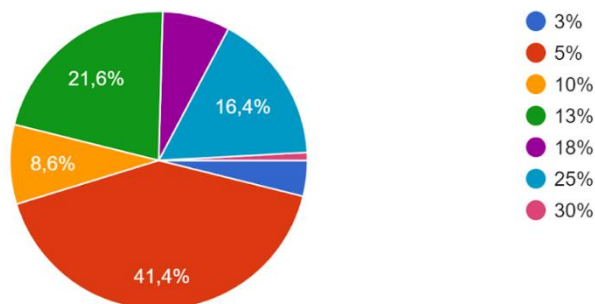

Grafikon 27 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuje blitva

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Blitva se oporezuje sniženom stopom od 5%, što znači da je 44,6% ispitanika točno odgovorilo, dok je 18,9% ispitanika su odgovorili da je to stopa od 13%.

Iz grafikona koji slijedi daje nam prikaz znaju li ispitanici kojom stopom se oporezuju trešnje.

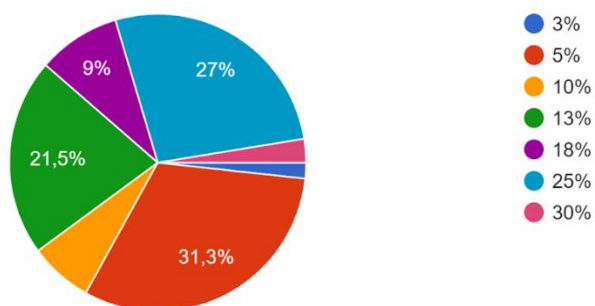

Grafikon 28 Odgovori ispitanika kojom stopom se oporezuju trešnje

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porezna stopa kojom se oporezuju trešnje je 5%, i možemo zaključiti kako je 41,4% ispitanika točno odgovorilo, dok je 21,6% ispitanika odgovorilo da se trešnje oporezuju po stopi od 13%.

Sljedeći grafikon broj 29 nam prikazuje odgovore ispitanika po kojoj stopi se oporezuju škampi.

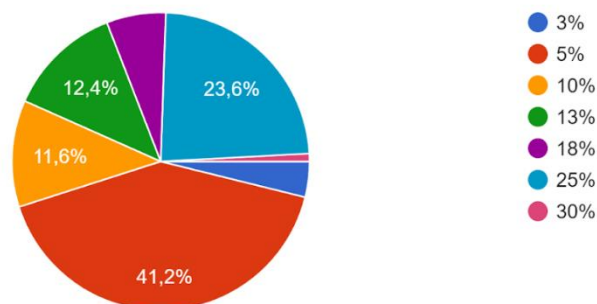

Grafikon 29 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuju škampi

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Škampi se oporezuju po stopi od 5%, prije izmjena koje su bile u travnju 2022. godine škampi su se oporezivali po stopi od 13%. Iz grafikona vidimo kako je točno odgovorilo 31,3% ispitanika, ali je vrlo zanimljivo što je čak 27% ispitanika odgovorilo da se škampi oporezuju sa stopom od 25%, možda iz razloga što škampe smatraju malo luksuznijom robom koja ima visoku cijenu.

Grafikon koji slijedi prikazuje nam odgovore ispitanika po kojoj stopi se oporezuju knjige.

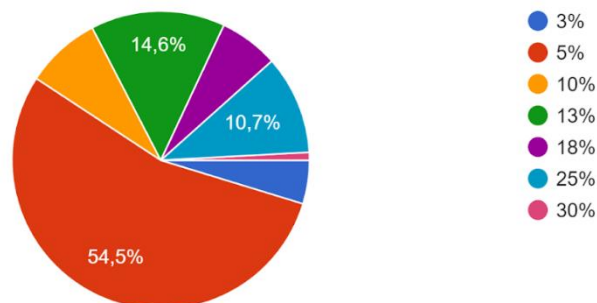

Grafikon 30 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuju knjige

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Knjige se oporezuju po stopi od 25%, dok stručne knjige, školski udžbenici, publikacije, stručni časopisi i ostalo se oporezuju po stopi od 5%. Ispitanici su odgovorili s 41,2% kako se knjige oporezuju stopom od 5%, dok je samo 23,6% ispitanika odgovorilo sa stopom poreza od 25%.

Sljedeći grafikon broj 31 nam prikazuje odgovore ispitanika po kojoj stopi se oporezuje mlijeko.

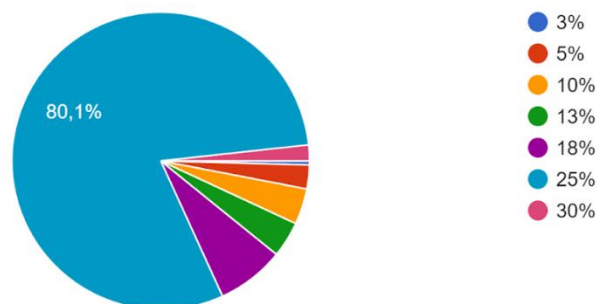

Grafikon 31 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuje mlijeko

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porezna stopa po kojoj se oporezuje mlijeko je 5%, vidimo kako je više od polovine ispitanika, odnosno 54,5% odgovorilo točno na pitanje, rezultat je zadovoljavajući.

Grafikon koji slijedi broj 32 prikazuje odgovore ispitanika po kojoj stopi se oporezuje televizor.

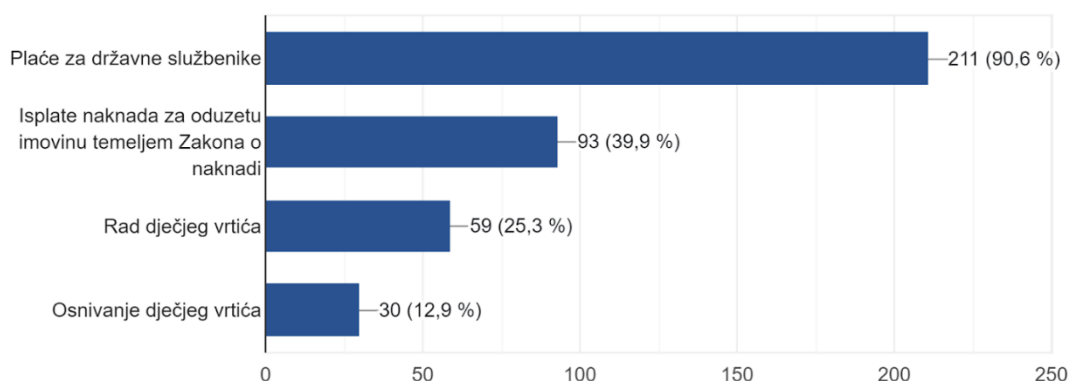

Grafikon 32 odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuje televizor

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porezna stopa po kojoj se oporezuje televizor je 25%. Iz grafikona vidimo kako je čak 80,1% ispitanika odgovorilo točno, što je vrlo zadovoljavajući rezultat.

Grafikon koji slijedi pod brojem 33 vidimo odgovore ispitanika znaju li za što se koristi prihod od PDV-a.

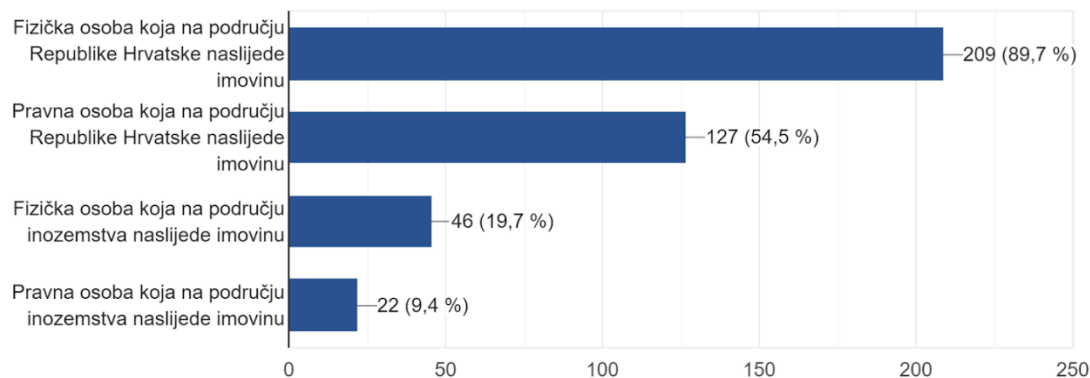

Grafikon 33 Odgovori ispitanika za što se koristi prihod od PDV-a

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Prihod od PDV-a se koristi za plaće državnih službenika kao i za isplatu naknade za oduzetu imovinu temeljem Zakona o naknadi. Čak 90,6% ispitanika zna da se prihod od PDV-a koristi za plaće državnih službenika što je vrlo zadovoljavajuće, ali samo 39,9% ispitanika je odgovorilo da se prihod od PDV-a koristi i za isplate naknada za imovinu oduzetu temeljem Zakona o naknadi. Točno su odgovorili 27,04%, odnosno 63 ispitanika na pitanje za što se koristi prihod od PDV-a.

Grafikon koji slijedi prikazat će odgovore ispitanika tko je obveznik poreza na nasljedstvo.

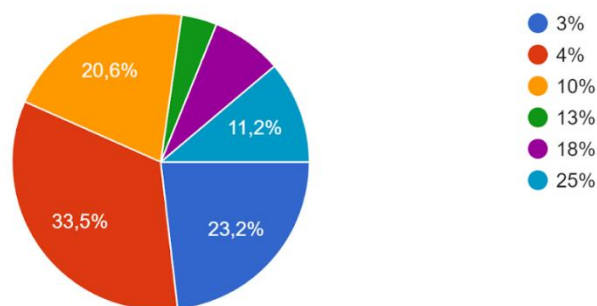

Grafikon 34 Odgovori ispitanika na pitanje tko je obveznik poreza na nasljedstvo

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Obveznici poreza na nasljedstvo je fizička osoba koja na području Republike Hrvatske naslijeđi imovinu i pravna osoba koja na području Republike Hrvatske naslijeđi imovinu. Na ovo pitanje je točno odgovorilo 43,35%, odnosno 101 ispitanik, zanimljivo je da čak 89,7% ispitanika su odgovorili djelomično točno gdje su naveli da je obveznik poreza na nasljedstvo fizička osoba koja na području Republike Hrvatske naslijeđi imovinu.

Sljedeći grafikon broj 35 nam prikazuje postotak odgovora ispitanika na pitanje po kojoj stopi se oporezuje porez na nasljedstvo.

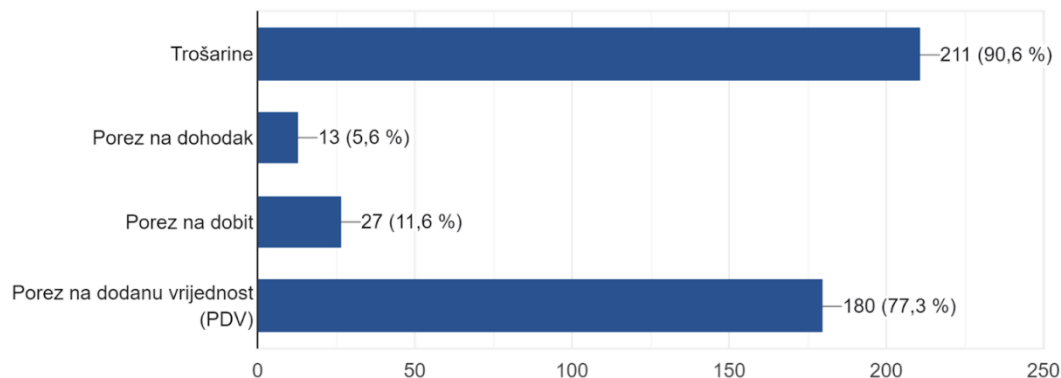

Grafikon 35 Odgovori ispitanika po kojoj stopi se oporezuje porez na nasljedstvo

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porez na nasljedstvo se oporezuje stopom od 4%. Ispitanici su 33,5% točno odgovorili na to pitanje, dok ih je 23,2% odgovorilo da se porez na nasljedstvo oporezuje stopom od 3%.

Sljedeći grafikon broj 36 nam pokazuje znaju li ispitanici koji se porezi naplaćuju na duhanske proizvode, gorivo, alkoholna pića.

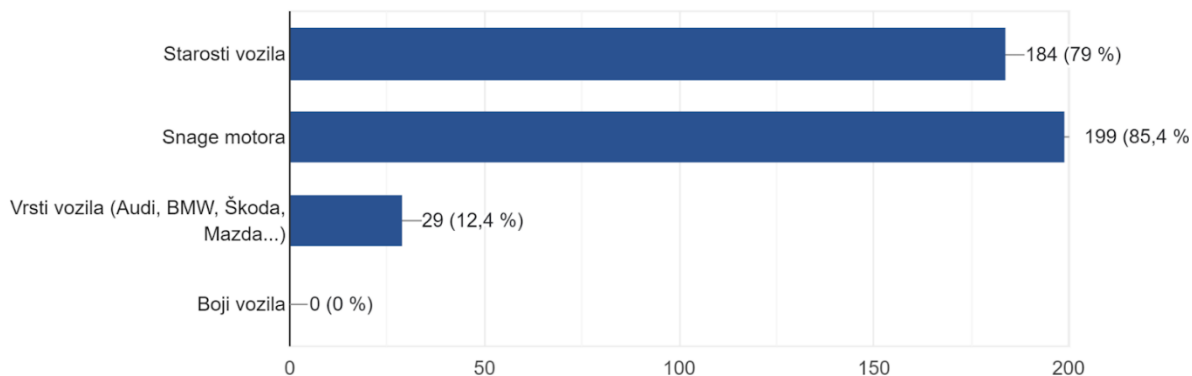

Grafikon 36 Odgovori ispitanika koji porezi se naplaćuju na duhanske proizvode, gorivo i alkoholna pića

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porezi na duhanske proizvode, gorivo, alkoholna pića naplaćuju se trošarine i porez na dodanu vrijednost (PDV). Točno je odgovorilo više od polovine ispitanika, čak 144 ispitanika, odnosno 61,80%, rezultat je vrlo zadovoljavajući.

Sljedeći grafikon broj 37 nam prikazuje odgovore ispitanika znaju na temelju čega se plaća porez na cestovna motorna vozila.

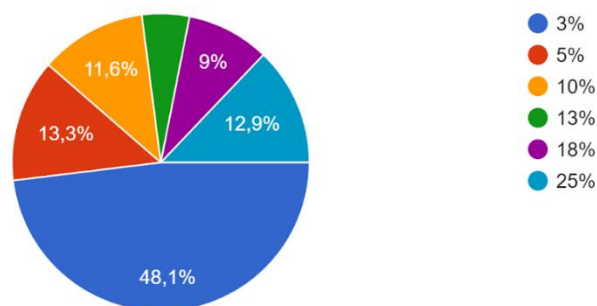

Grafikon 37 Odgovori ispitanika na temelju čega se plaća porez na cestovna motorna vozila

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porez na cestovna motorna vozila plaća se na temelju starosti vozila i snage motora. Ispitanici su odgovorili 85,4% na snagu motora, a 79% ispitanika na starost vozila, s obzirom kako se odgovor može smatrati točnim samo ako su naveli i starost vozila kao i snagu motora, ukupno 136 ispitanika, odnosno 58,36% su točno odgovorili na pitanje.

Grafikon koji slijedi će nam dati uvid u odgovore znaju li ispitanici koliko iznosi porez na promet nekretnina

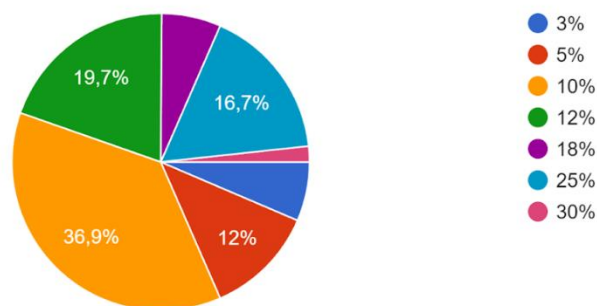

Grafikon 38 Odgovori ispitanika na iznos poreza na promet nekretnina

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porez na promet nekretnina iznosi 3%, a 48,1% ispitanika je točno odgovorilo.

Odmah iza poreza na promet nekretnina dolazi grafikon koji nam daje uvid znaju li ispitanici koliko iznosi porez na najam stana.

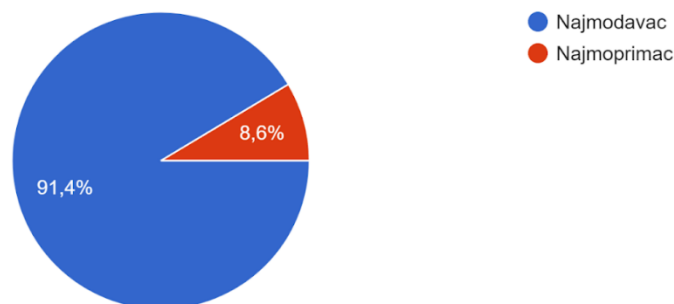

Grafikon 39 Odgovori ispitanika na iznos poreza na najam stana

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porezna stopa na najam stana iznosi 10%. Odgovori ispitanika su bili vrlo različiti, za stopu od 10% odgovorilo je 36,9% ispitanika, i taj odgovor je točan, 19,7% ispitanika je odgovorio da je stopa poreza na najam stana 12%, a 16,7% ispitanika je odgovorilo da je to stopa od 25%.

Slijedi grafikon broj 40 s odgovorima ispitanika tko plaća porez na najam stana.

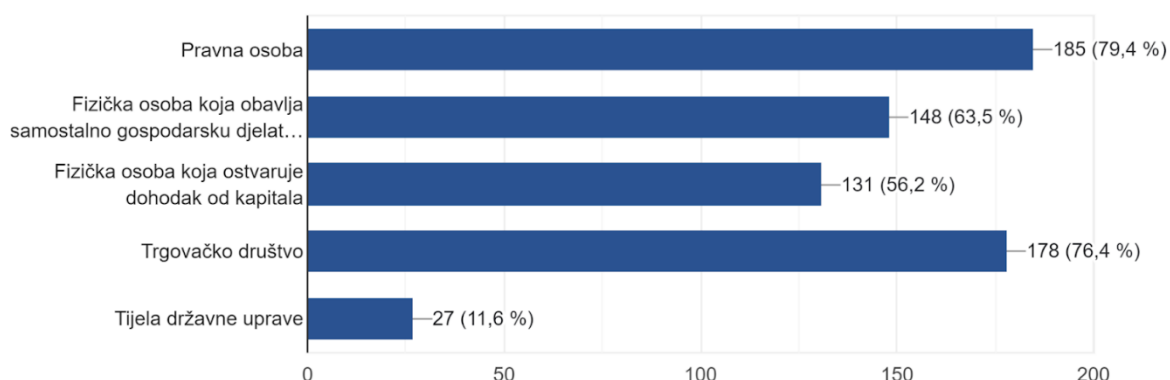

Grafikon 40 Odgovori ispitanika tko plaća porez na najam stana

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porez na najam stana plaća najmodavac. Čak 91,4% ispitanika je na ovo pitanje točno odgovorilo, rezultat je vrlo zadovoljavajući. S obzirom da je 67% ispitanika koji su ispunjavali anketu u dobi od 30 do 49 godina možemo zaključiti kako možda većina živi u najmu stana.

Grafikon koji slijedi prikazuje odgovore ispitanike uz pitanje tko su obveznici poreza na dobit.

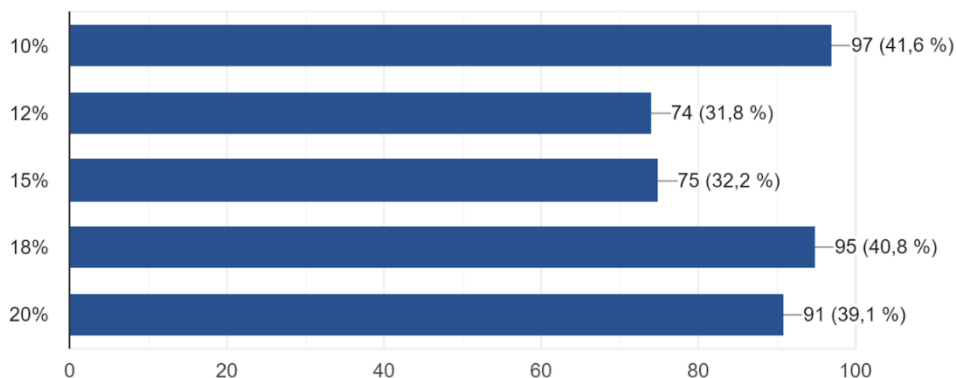

Grafikon 41 Odgovori ispitanika na pitanje tko su obveznici poreza na dobit

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Obveznici poreza na dobit su pravne osobe, fizičke osobe koje obavljaju samostalno gospodarsku djelatnost i trgovačko društvo, čak 79,4% ispitanika su odgovorili da je to pravna osoba, 76,4% ispitanika su odgovorili da je to trgovačko društvo i 63,5% ispitanika je odgovorilo da je to fizička osoba koja obavlja samostalno gospodarsku djelatnost. S obzirom da se kao točan odgovor smatra samo ako su naveli sve gore navedeno, samo 16,74% ispitanika, odnosno 39 ispitanika su točno odgovorili.

Grafikon koji slijedi broj 42 su odgovori ispitanika koje su stope poreza na dobit.

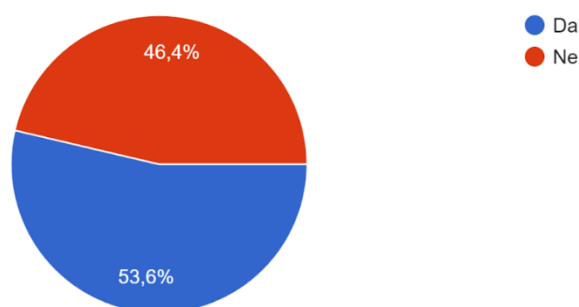
Grafikon 42 Odgovori ispitanika koje su stope poreza na dobit

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Stope poreza na dobit su 10% i 18%. Kao točan odgovor smatra se ako su ispitanici naveli stope poreza na dobi i 10% i 18%. Točno je odgovorilo 33 ispitanika, odnosno 14,16%.

Kao obrtnik s dohotkom od 280.000 kuna ne plaća se porez na dobit, čak više od polovine ispitanika, odnosno 58,8% su točno odgovorili. Poslodavac nije obveznik plaćanja poreza na dohodak na plaću svojih zaposlenika, samo 16,7% ispitanika je točno odgovorilo na to pitanje.

Sljedeći grafikon broj 43 će prikazati odgovore ispitanika je li porezni obveznik uvijek porezni platac.

Grafikon 43 Odgovori ispitanika na tvrdnju je li porezni obveznik uvijek porezni platac

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Porezni obveznik nije uvijek porezni platac. Točno je odgovorilo 46,4% ispitanika, dok je 53,6% smatra kako je porezni obveznik uvijek porezni platac.

Prerez poreza na dohodak je spada pod gradske ili općinske poreze. Na pitanje je li prerez poreza na dohodak prihod države je točno odgovorilo više od polovine ispitanika, čak 65,7% odnosno

njih 153 ispitanika. Najveća stopa prireza je u Zagrebu i na to pitanje je točno odgovorilo čak 93,6% ispitanika.

Svrha ovog specijalističkog završnog rada je, uz ispitivanje postojeće razine porezne pismenosti, ispitati kako razina obrazovanja utječe na razinu porezne pismenosti u Republici Hrvatskoj. Sukladno tome kreirane su dvije tablice koje prikazuju točne odgovore ispitanika srednjoškolskog te visokoškolskog obrazovanja.

Tablica broj 1 vezana je uz točne odgovore ispitanika.

Tablica 1 Točni odgovori ispitanika sa završenom srednjom školom

	Zbroj točnih odgovora	Zbroj od postotka točnih odgovora po ispitaniku
Gimnazija	244	7,87%
Strukovna škola (četverogodišnje)	475	15,32%
Strukovna škola (trogodišnja)	79	2,55%
Srednja škola	79	2,55%
Grand Total	798	25,74%
Potreban točan broj odgovora	2.015	
Ukupno		39,60%

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz tablice je vidljivo kako su ispitanici koji imaju najviši stupanj obrazovanja srednjoškolsko od ukupno točnih odgovora 2.015 imaju 798 točnih odgovora, što znači da je od 65 ispitanika koji imaju najviši stupanj obrazovanja srednjoškolski imaju 39,60% točnih odgovora, a njih 60,40% ih je odgovorilo netočno.

Tablica broj 2 daje nam uvid u odgovore ispitanika koji imaju visokoškolsko obrazovanje.

Tablica 2 Točni odgovori ispitanika koji imaju završeno visokoškolsko obrazovanje

	Zbroj točnih odgovora	Zbroj od postotka točnih odgovora po ispitaniku
Ekonomska	101	3,26%
Diplomski stručni studij	23	0,74%
Preddiplomski stručni studij	78	2,52%
ETUŠ	10	0,32%
Diplomski sveučilišni studij	10	0,32%
Fakultet	10	0,32%
Diplomski stručni studij	10	0,32%

Gimnazija	841	27,13%
Diplomski stručni studij	103	3,32%
Diplomski sveučilišni studij	397	12,81%
Postdiplomski studij	107	3,45%
Preddiplomski stručni studij	154	4,97%
Preddiplomski sveučilišni studij	80	2,58%
Pučko otvoreno učilište.	5	0,16%
Preddiplomski sveučilišni studij	5	0,16%
Stručni pristupnik ekonomije	9	0,29%
Preddiplomski stručni studij	9	0,29%
Strukovna škola (četverogodišnje)	1374	44,32%
Diplomski stručni studij	650	20,97%
Diplomski sveučilišni studij	213	6,87%
Doktorski studij	34	1,10%
Postdiplomski studij	19	0,61%
Preddiplomski stručni studij	383	12,35%
Preddiplomski sveučilišni studij	75	2,42%
Strukovna škola (trogodišnja)	20	0,65%
Diplomski stručni studij	20	0,65%
Umjetničke škole	31	1,00%
Diplomski sveučilišni studij	21	0,68%
Postdiplomski studij	10	0,32%
Viša stručna sprema	20	0,65%
Preddiplomski stručni studij	20	0,65%
visoka stručna sprema	12	0,39%
Diplomski sveučilišni studij	12	0,39%
Viša škola	7	0,23%
Diplomski stručni studij	7	0,23%
vss	32	1,03%
Diplomski sveučilišni studij	24	0,77%
Postdiplomski studij	8	0,26%
VŠS	49	1,58%
Doktorski studij	10	0,32%
Preddiplomski stručni studij	39	1,26%
Grand Total	2.521	81,32%
Potreban točan broj odgovora	5.208	
Ukupno		48,41%

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz tablice je vidljivo kako su ispitanici na ukupno 5.208 točnih odgovora odgovorili s 2.521 točnih, što znači da je od ukupno 168 ispitanika, 48,41% odgovorilo točno na pitanja. Iz navedenog je vidljivo da razina obrazovanja ima utjecaja na razinu porezne pismenosti, no prema rezultatima istraživanja postotak pogrešnih odgovora veći je od 50% u oba slučaja, zaključuje se da je porezno znanje hrvatskih poreznih obveznika na niskoj razini. Na temelju iznesenog, porezna edukacija je nužna i trebala bi biti implementirana u obrazovni sustav.

5.4 ANALIZA REZULTATA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE ISPITANIKA

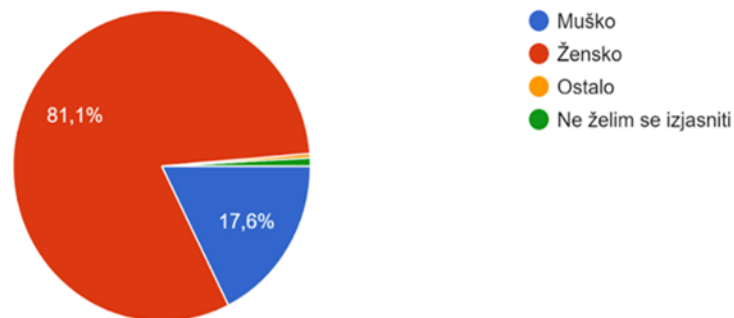
Uzorak ispitanika čine građani Republike Hrvatske u dobi od 18 godina do 70 godina i iznad. U tablici broj 3 prikazana je socio-demografska struktura ispitanika po spolu, dobi, vrsti završene srednje škole kao i najviši stupanj obrazovanja.

Tablica 3 Socio-demografski podaci ispitanika

SOCIO-DEMOGRAFSKI PODACI ISPITANIKA		FREKVENCIJA	UDIO (%)
SPOL	Ženski	189	81,10%
	Muški	41	17,60%
	Ne želim se izjasniti	2	0,90%
	Ostalo	1	0,40%
	UKUPNO	233	100,00%
DOB	Do 18	1	0,40%
	19-29	39	16,70%
	30-49	156	67,00%
	50-70	37	15,90%
	Iznad 70		
	UKUPNO	233	100,00%
VRSTA ZAVRŠENE SREDNJE ŠKOLE	Gimnazija	80	34,33%
	Strukovna škola (četverogodišnja)	141	60,52%
	Strukovna škola (trogodišnja)	9	3,86%
	Umjetnička škola	3	1,29%
	UKUPNO	233	100,00%
NAJVIŠI STUPANJ OBRAZOVANJA	Diplomski stručni studij	47	20,17%
	Diplomski sveučilišni studij	49	21,03%
	Doktorski studij	3	1,29%
	Postdiplomski studij	11	4,72%
	Preddiplomski stručni studij	42	18,03%
	Preddiplomski sveučilišni studij	16	6,87%
	Srednja škola	65	27,89%
	UKUPNO	233	100,00%

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Gledajući spolnu strukturu ispitanika u studiji vezano uz poreznu pismenost, žene su dominantne što je jasno vidljivo na grafikonu broj 44.

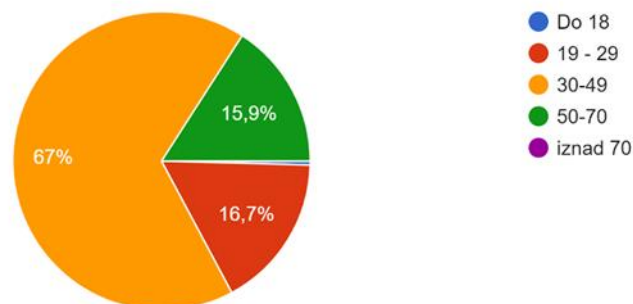

Grafikon 44 Spolna struktura ispitanika

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Što znači da 81,1% žena su ispunile anketu, muškaraca je bilo 17,6%, dok se 0,9% ispitanika nije željelo izjasniti o spolu, a 0,4% ispitanika je stavilo ostalo.

Sljedeći grafikon broj 45 prikazuje dobnu strukturu ispitanika u istraživanju.

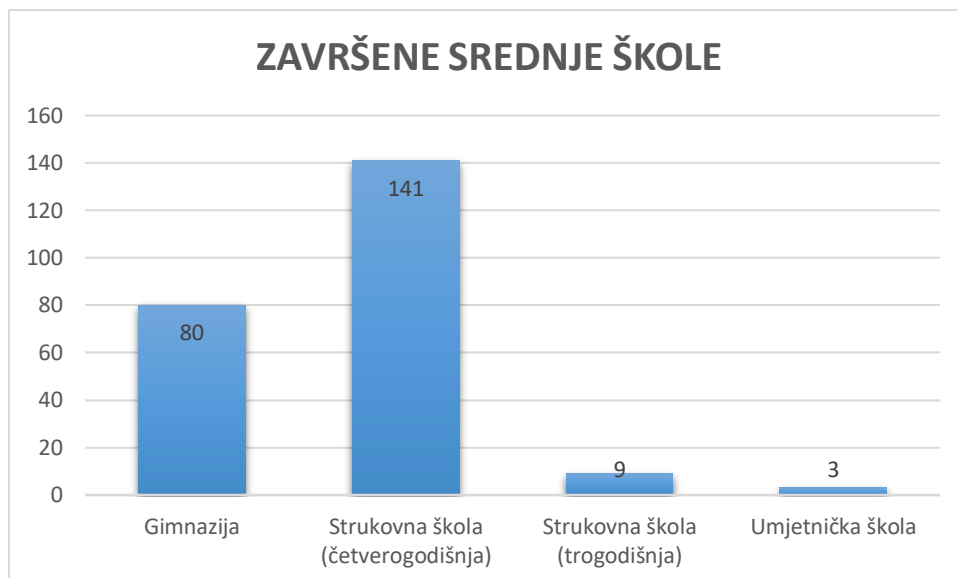

Grafikon 45 Dob ispitanika

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Na slici vidimo kako najviše ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju spada pod kategoriju u dobi između 30 i 49 godina i to 67%, sljedeća kategorija je dob ispitanika između 19 i 29 godina i to 16,70%. Slijedi ju kategorija ispitanika od 50 do 70 godina (15,90%). 0,4% odnosno 1 ispitanik je mlađi od 18 godina. Najveći broj ispitanika, konkretno njih 156 je u dobi između 30 i 49 godina.

Sljedeći grafikon broj 46 nam prikazuje koje srednje škole su pohađali ispitanici koji su sudjelovali u našem istraživanju.

Grafikon 46 Vrste završene srednje škole ispitanika

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona nam je vidljivo kako najviše ispitanika ima završenu strukovnu četverogodišnju školu, čak njih 141 (60,52%). Slijedi ju kategorija gimnazija, njih 80 ispitanika (34,33%). Nadalje imamo 9 (3,86%) ispitanika koji su završili trogodišnju strukovnu školu i 3 (1,29%) ispitanika su završili umjetničku školu. Promatrajući strukturu završene srednje škole imamo 23,6% ispitanika koji su završili opću gimnaziju, prirodoslovnu matematičku je njih 5,6% završilo, jezičnu je završilo 4,7% ispitanika, a klasičnu 1,3% ispitanika. Strukovnu četverogodišnju školu – ostalo je završilo 24,9% ispitanika, tehničku 14,6% ispitanika, gospodarsku 12% ispitanika, zdravstvenu 3% ispitanika, poljoprivrednu 1,3% ispitanika, dok 2,1% ispitanika je završilo obrtničku trogodišnju strukovnu školu.

Sljedeći grafikon broj 47 će nam pokazati najviši stupanj obrazovanja ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju.

Grafikon 47 Najviši stupanj obrazovanja

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona vidimo kako je najviši stupanj obrazovanja ispitanici sa srednjom školom njih 65 (27,89%) ispitanika, ispitanici s završenim diplomskim sveučilišnim studijem ih je 49 (21,03%), a ispitanika koji imaju završeni diplomski stručni studij ih je 20,17% odnosno 47 ispitanika. Nadalje preddiplomski stručni studij je završilo 42 (18,03%) ispitanika, a preddiplomski sveučilišni studij je završilo 6,87% ispitanika odnosno njih 16. Ispitanici sa završenim postdiplomskim studijem ih je 11, dok je doktorski studij završilo njih 3, odnosno 1,29% ispitanika.

Tablica broj 4 nam prikazuje socio-demografsku strukturu ispitanika prema radnom statusu, mjestu rada, mjestu boravka i županije u kojoj žive.

Tablica 4 Socio-demografski podaci ispitanika prema radnom statusu i mjestu boravišta

SOCIO-DEMOGRAFSKI PODACI ISPITANIKA		FREKVENCIJA	UDIO (%)
RADNI STATUS	Zaposlen na neodređeno vrijeme	186	79,80%
	Zaposlen na određeno vrijeme	17	7,30%
	Nezaposlen	4	1,70%
	Poduzetnik	1	0,40%
	Obrtnik	2	0,90%
	Student	16	6,90%
	Porodiljni	1	0,40%
	Umirovljenik	3	1,30%
	Nisam u radnom odnosu	2	0,90%
	Samozaposlena	1	0,40%
	UKUPNO	233	100,00%
MJESTO RADA	Privatni sektor	116	49,79%
	Javni sektor	49	21,03%
	Državni sektor	55	23,61%
	Nezaposlen	8	3,42%
	HZZO	1	0,43%
	NGO (nevladina udruga)	1	0,43%
	Student	3	1,29%
UKUPNO	233	100,00%	
MJESTO BORAVKA	Urbano područje	135	57,94%
	Ruralno područje	46	19,74%
	Prigradsko područje	52	22,32%
	UKUPNO	233	100,00%
ŽUPANIJA U KOJOJ ŽIVITE	Zagrebačka županija	115	49,36%
	Krapinsko-zagorska županija	7	3%
	Sisačko-moslavačka županija	1	0,43%
	Karlovačka županija	19	8,15%
	Koprivničko-križevačka županija	2	0,86%
	Grad Zagreb	77	33,00%
	Primorsko-goranska županija	2	0,90%
	Osječko-baranjska županija	3	1,30%
	Šibensko-kninska županija	1	0,40%
	Splitsko-dalmatinska županija	3	1,30%
	Istarska županija	1	0,40%
	Dubrovačko-neretvanska županija	2	0,90%
	UKUPNO	233	100,00%

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Tablica broj 5 nam prikazuje trenutni radni status ispitanika.

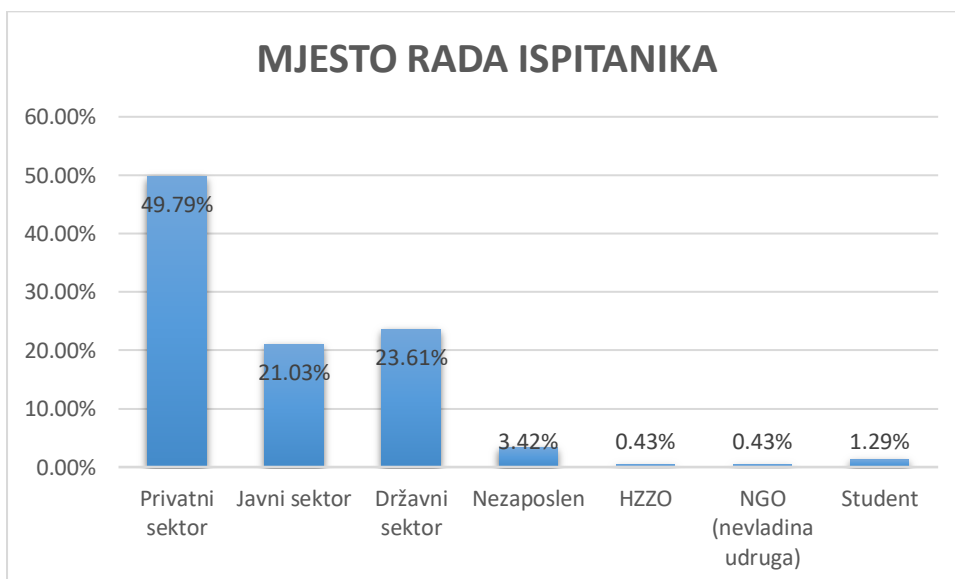
Tablica 5 Radni status trenutno

Radni status trenutno	Broj ispitanika	Postotak
Zaposlen na neodređeno vrijeme	186	79,80%
Zaposlen na određeno vrijeme	17	7,30%
Nezaposlen	4	1,70%
Poduzetnik	1	0,40%
Obrtnik	2	0,90%
Student	16	6,90%
Porodiljni	1	0,40%
Umirovljenik	3	1,30%
Nisam u radnom odnosu	2	0,90%
Samozaposlena	1	0,40%
UKUPNO	233	100%

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz tablice nam je vidljivo kako su u istraživanju najviše sudjelovale osobe koje su zaposlene na neodređeno vrijeme, čak 79,80% ispitanika. Zaposleni na određeno vrijeme čine uzorak od 7,30%, dok su odmah do njih studenti s uzorkom od 6,90%. Udio nezaposlenih iznosi 1,70%, a iza njih slijedi umirovljenici s 1,30%. Ispitanici koji su se izjasnili da nisu u radnom odnosu imamo postotak od 0,90%, dok s 0,40% imamo ispitanike koji su se izjasnili da su poduzetnici, na rodiljinom dopustu i samozaposleni.

Sljedeći grafikon nam prikazuje mjesto rada gdje trenutno rade ispitanici

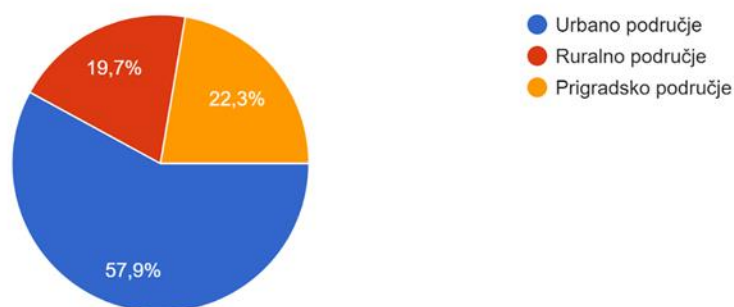

Grafikon 48 Trenutno mjesto rada ispitanika

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Grafikon broj 48 nam prikazuje kako čak 49,79% ispitanika trenutno radi u privatnom sektoru, dok 23,61% ispitanika radi u državnom sektoru. Ispitanici koji su zaposleni u javnom sektoru čine uzorak od 21,03% ispitanika, a ispitanik koji je napisao da radi u HZZO spada pod javni sektor, dok ih je nezaposlenih 3,42%, a studenata je 1,29%, a 0,43% radi u nevladinog udruzi.

Sljedeći grafikon broj 49 nam prikazuje mjesto boravka ispitanika.

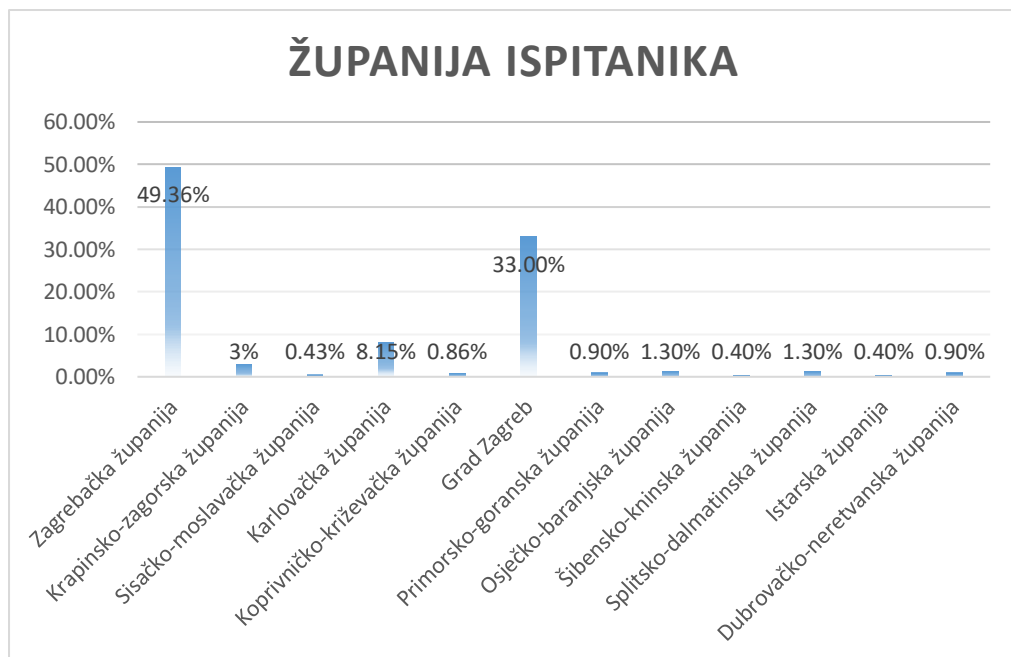

Grafikon 49 Mjesto boravka

Izvor: obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Iz grafikona je vidljivo kako su u istraživanju najviše sudjelovale osobe koje žive u urbanom području, njih više od pola, točnije 57,9%, dok u prigradskom području živi 22,3% ispitanika, a 19,7% ispitanika živi u ruralnom području.

Sljedeći grafikon nam pokazuje u kojoj županiji žive ispitanici i koja je najzastupljenija.

Grafikon 50 Županija u kojoj žive ispitanici

Izvor: izrada i obrada autorice prema rezultatima istraživanja

Grafikon broj 50 nam prikazuje kako je najzastupljenija Zagrebačka županija i to 49,36% ispitanika žive tamo, dok je nakon njih, točnije 33% ispitanika žive u županiji Grad Zagreb. Postotak ispitanika koji žive u Karlovačkoj županije je 8,15%, ostatak ispitanika žive u Krapinsko-zagorskoj županiji (3%), Splitsko-dalmatinskoj županiji (1,30%), Osječko-baranjska (1,30%), Primorsko-goranska županija (0,90%), Dubrovačko-neretvanska županija (0,90%), Koprivničko-križevačka županija (0,86%), Sisачko-moslavačka županija (0,43%), Šibensko-kninska županija (0,40%) i Istarska županija (0,40%).

6. ZAKLJUČAK

Prema provedenom istraživanju zaključeno je da je trenutna razina porezne pismenosti u Republici Hrvatskoj niska te je stopa pismenosti hrvatskih poreznih obveznika vrlo niska. Rezultati istraživanju upućuju na to da trenutna razina poreznog znanja nije porasla s godinama, budući da stariji ispitanici nisu imali bolje porezne rezultate. No, na razinu poreznog znanja utječe i razina obrazovanja.

Istraživanje je pokazalo da s povećanjem razine obrazovanja raste i porezno znanje koje je najviše kod ispitanika s završenim diplomskim studijem, što potvrđuje i činjenica da postoji pozitivna veza između poreznog znanja i obrazovanja. Nadalje, iz navedenog istraživanja može se zaključiti da je razina poreznog znanja hrvatskih poreznih obveznika izrazito niska. Na temelju pitanja Likertovog tipa kojim se pokušalo ispitati koji mogući potencijalni kanal bi koristili za širenje porezne pismenosti i veliki postotak ispitanika su bili zainteresirani za edukacije na radnim mjestima, ili organizirane edukacije u sustavu obrazovanja, kao i webinar i web mjesta odnosno e-učenje. Što znači da postoji interes za porezno obrazovanje odnosno porezno opismenjavanje te da su ispitanici svjesni važnosti plaćanja poreza, a ujedno porezno opismenjavanje mladih.

Porezno odgovorno ponašanje često izravno utječe na pojedince i državu. Iz individualne perspektive, pojedinci koji razumiju porez bit će upoznati sa svojim poreznim pravima i obvezama, što može imati pozitivan učinak na planiranje i raspoloživi dohodak pojedinaca. Iz aspekta države porezno odgovorno ponašanje može prikupiti više poreza, što utječe na kvalitetu javnih dobara i usluga, konkurentnost te gospodarski rast i razvoj zemlje.

S obzirom na potrebu promjene stavova građana prema oporezivanju i povećanju odgovornog poreznog ponašanja, poreznu edukaciju treba provoditi u obrazovanju, u koordinaciji s državnim tijelima, te provoditi na svim razinama obrazovanja. Kako je država odgovorna za obrazovni sustav, tako je odgovorna i za porezno znanje. U procesu poreznog opismenjavanja važnu ulogu imaju, uz državu i mediji. Sredstva i postupci poreznog znanja trebali bi se temeljiti na novim tehnologijama prilagođenim suvremenim potrebama, koje su dostupne svima, posebice mladima.

Zbog trenutno niske razine poreznog znanja u Republici Hrvatskoj, hrvatski obrazovni sustav, državne institucije i njihova međusobna suradnja moraju pretrpjeti temeljne promjene kako bi

se poduzele odgovarajuće mjere i podigla svijest o važnosti plaćanja poreza na osobnoj razini kao i na nacionalnoj.

7. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Ivana Vodopija

Matični broj studenta: 0234058827

Naslov rada: Porezna pismenost u sferi opće kulture

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

8. POPIS LITERATURE

8.1 KNJIGE

1. Belak, V. (2006.) Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima. Zagreb. Zgombić&Partneri
2. Dražić Lutilsky, I., Dragija, M., Primorac, M. i Šimović, H. (2015.) Računovodstvo poreza. Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakulter. Zagreb
3. Gadžo, S. (2015.) Položaj javnopravnih tijela u novom hrvatskom sustavu poreza na dodanu vrijednost. Hrvatska i komparativna javna uprava., časopis za teoriju i praksu javne uprave
4. Jelčić, B. (2011.) Porezi opći dio. Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas
5. Jelčić, B. i Bejaković, P. (2012.) Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb
6. Jelčić, B. i Jelčić, B., (1998.) Porezni sustav i porezna politika. Informator. Zagreb
7. Jelčić, B., (2001.) Javne financije. Zagreb. RRifPlus, str. 221.
8. Jurković, P. (2002.) Javne financije, Masmedia, Zagreb
9. Kesner-Škreb, M. (2005.) Porez na dobit. Institut za javne financije, Zagreb
10. Kliska, S. i Santini, G. (2006.) Vodič za razumijevanje poreza. Zagreb: RIFIN
11. Porezna reforma 2016. – 2021. (2021.), Porezni vjesnik 121/2021, Zagreb
12. Samuelson, Paul A., Nordhaus, William, D. (1992.) Ekonomija, XIV. Izdanje, MATE d.o.o., Zagreb, str. 732.
13. Srb, V. i Čulo, I. (2005.) Javno financiranje i monetarna ekonomija. Veleučilište u Požegi. Požega. Geno
14. Šimunira, N., Dražić Lutilsky, I., Barbić, D. i Dragija Kostić, M. (2018.) Osnove porezne pismenosti. Zagreb: Narodne novine

8.2 ZAKONI

1. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17 i 138/20)
2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN 115/16 i 138/20)
3. Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)

4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20 i 39/22)
5. Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20)
6. Zakon o trošarinama (NN 106/18, 121/19 i 144/21)

8.3 STRUČNI ČLANCI

1. Kesner-Škreb, M. i Kuliš, D. (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb. Institut za javne financije str. 12
2. Kesner-Škreb, M., (1997.) Stope poreza na dohodak. Financijska praksa 20 str. 583-585
3. Marinović, Ž. (2022.) Novosti u trošarinskim propisima, RRIF str. 113.
4. Vuraić Kudeljan, M. (2022.) Provedena porezna reforma u razdoblju od 2016. do 2021. Porezni vjesnik 1/2022. Zagreb
5. Waris, A. (2012.) Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model, University of Nairobi Law Journal, dostupno: [Utilising Tax Literacy and Societal Confidence in a State: The Rwandan Model | Prof Attiya Waris - Academia.edu](#)
6. Worthington, A. C., (2006.) Predicting financial literacy in Australia, University of Wollongong, Research Online, dostupno: [Predicting financial literacy in Australia \(uow.edu.au\)](#)

8.4 INTERNETSKI IZVORI

1. Alpha Capitalis. Čima, M. (2020.) Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj, dostupno: [Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj – Alpha Capitalis](#) (pristupano: 11. 09. 2022.)
2. Gućec, E., (19.01.2022.) Finax blog, Financijska pismenost u Hrvatskoj, dostupno: [Financijska pismenost u Hrvatskoj | Finax.eu](#) (pristupano 09. 08. 2022.)
3. HANFA. Financijska pismenost (n. d.) dostupno: [Financijska pismenost \(hanfa.hr\)](#) (pristupano 27. 08. 2022.)
4. I.Ba./N.S./Hina. Tportal (18. 09. 2017.) Ministarstvo brani Marića: Nije najavio novi porez na automobile (pristupano 12. 09. 2022.)

5. Ministarstvo financija. Financijska pismenost potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Financijska pismenost potrošača \(gov.hr\)](#) (pristupano 27. 08. 2022.)
6. Ministarstvo financija. Financijsko izvještavanje, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Financijsko izvještavanje \(gov.hr\)](#) (pristupano 28. 08. 2022.)
7. Ministarstvo financija. Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača, dostupno: [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Sporazum o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača \(gov.hr\)](#) (pristupano 27. 08. 2022.)
8. Porezi. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krlež, 2021., dostupno: [porezi | Hrvatska enciklopedija](#) (pristupano 23. 08. 2022.)
9. Porezna uprava (2020). Porez na dohodak, dostupno: [Porezni sustav - Porez na dohodak \(porezna-uprava.hr\)](#) (pristupano 13. 08. 2022.)
10. Porezna uprava. (2020.) Porezni sustav Republike Hrvatske, dostupno: [Naslovna tablica psrh \(porezna-uprava.hr\)](#) (pristupano 12. 09. 2022.)
11. Porezna uprava. (n.d.) Porez na dobit. Dostupno: [Porezni sustav - Porez na dobit \(porezna-uprava.hr\)](#) (pristupano 11. 09. 2022.)
12. Trading Economics (n. d.) Croatia Corporate Tax Rate, dostupno: [Croatia Corporate Tax Rate - 2022 Data - 2023 Forecast - 2001-2021 Historical - Chart \(tradingeconomics.com\)](#) (pristupano 12. 09. 2022.)

9. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFOVA

9.1 POPIS SLIKA

Slika 1 Podjela poreza	10
Slika 2 Temeljne vrste izravnih i neizravnih poreza	11
Slika 3 Obveznici poreza na dobit u Republici Hrvatskoj.....	15
Slika 4 Stopa poreza na dobit za razdoblje od 2010 do 2022 na području Republike Hrvatske	16
Slika 5 Vrsta dohotka u Republici Hrvatskoj	19
Slika 6 Trošarine i posebni porezi u poreznom sustavu Republike Hrvatske.....	24
Slika 7 Povezanost obrazovanja i poreznog ponašanja	29

9.2 POPIS TABLICA

Tablica 1 Točni odgovori ispitanika sa završenom srednjom školom	56
Tablica 2 Točni odgovori ispitanika koji imaju završeno visokoškolsko obrazovanje	56
Tablica 3 Socio-demografski podaci ispitanika	58
Tablica 4 Socio-demografski podaci ispitanika prema radnom statusu i mjestu boravišta	62
Tablica 5 Radni status trenutno	63

9.3 POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Odnos ispitanika vezana uz poreznu edukaciju kroz obrazovanje i posao	33
Grafikon 2 Edukacija o poreznim propisima i zakonima u sustavu obrazovanja	34
Grafikon 3 Dobna granica za uvođenje edukacije o poreznim propisima i zakonima u sustav obrazovanja	34
Grafikon 4 Mediji - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti	35
Grafikon 5 Organizirane edukacije u sustavu obrazovanja - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti	36
Grafikon 6 Organizirane edukacije u sklopu radnog mjesta - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti	36
Grafikon 7 Javne tribine - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti	37
Grafikon 8 Seminari - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti	37
Grafikon 9 Webinar - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti	38
Grafikon 10 Web mjesta - e-učenje - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti.....	38
Grafikon 11 Plaćanje poreza je važno	39
Grafikon 12 Država porezima vrši represiju i uzima naš novac	40
Grafikon 13 Djecu treba opismeniti od ranog djetinjstva.....	40
Grafikon 14 Država premalo poreznog novca ulaže u javno dobro	41
Grafikon 15 Poznavanje stope poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj	41
Grafikon 16 Poznavanje oporezivanja plaća.....	42
Grafikon 17 Moja mjesečna plaća je bruto plaća	42
Grafikon 18 Porez na dohodak koristi se za mirovine i financiranje države	43

Grafikon 19 Neizravni porezi u Republici Hrvatskoj.....	43
Grafikon 20 Odgovori ispitanika po kojoj se stopi oporezuje porez na dohodak u 2022. godini	44
Grafikon 21 Odgovori ispitanika koji je prag za prelazak u viši razred poreza na dohodak (paušalno oporezivanje).....	44
Grafikon 22 Odgovori ispitanika koliki je osobni odbitak u 2022. godini	45
Grafikon 23 Odgovori ispitanika na pitanje koji od ponuđenih šest ponuđenih poreza gradski ili općinski porezi u Republici Hrvatskoj	45
Grafikon 24 Odgovori ispitanika koji su državni porezi	46
Grafikon 25 Odgovori ispitanika koja je standardna stopa PDV-a 2022. godine	46
Grafikon 26 Odgovori ispitanika na snižene stope PDV-a.....	47
Grafikon 27 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuje blitva ...	47
Grafikon 28 Odgovori ispitanika kojom stopom se oporezuju trešnje.....	48
Grafikon 29 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuju škampi	48
Grafikon 30 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuju knjige.....	49
Grafikon 31 Odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuje mlijeko.....	49
Grafikon 32 odgovori ispitanika po kojoj stopi PDV-a se oporezuje televizor	50
Grafikon 33 Odgovori ispitanika za što se koristi prihod od PDV-a	50
Grafikon 34 Odgovori ispitanika na pitanje tko je obveznik poreza na nasljedstvo	51
Grafikon 35 Odgovori ispitanika po kojoj stopi se oporezuje porez na nasljedstvo	51
Grafikon 36 Odgovori ispitanika koji porezi se naplaćuju na duhanske proizvode, gorivo i alkoholna pića	52
Grafikon 37 Odgovori ispitanika na temelju čega se plaća porez na cestovna motorna vozila	52
Grafikon 38 Odgovori ispitanika na iznos poreza na promet nekretnina	53
Grafikon 39 Odgovori ispitanika na iznos poreza na najam stana	53
Grafikon 40 Odgovori ispitanika tko plaća porez na najam stana	54
Grafikon 41 Odgovori ispitanika na pitanje tko su obveznici poreza na dobit.....	54
Grafikon 42 Odgovori ispitanika koje su stope poreza na dobit.....	55
Grafikon 43 Odgovori ispitanika na tvrdnju je li porezni obveznik uvijek porezni platac	55
Grafikon 44 Spolna struktura ispitanika	59
Grafikon 45 Dob ispitanika.....	59
Grafikon 46 Vrste završene srednje škole ispitanika	60
Grafikon 47 Najviši stupanj obrazovanja	61
Grafikon 48 Trenutno mjesto rada ispitanika	63
Grafikon 49 Mjesto boravka	64
Grafikon 50 Županija u kojoj žive ispitanici	65

10. PRILOZI

Porezna pismenost u sferi opće kulture

Poštovani,

u okviru izrade diplomskog rada provodim istraživanje s ciljem procjene znanja porezne pismenosti u sferi opće kulture kod stanovništva Republike Hrvatske.

Vaše sudjelovanje u ovom anketnom upitniku važno nam je kako bismo procijenili i ispitati kolika je porezna pismenost stanovništva Republike Hrvatske, kao i uvid u poznavanje poreznih zakona, propisa i poreznih stopa.

Cilj istraživanja je ispitati utjecaj razine obrazovanja na poreznu kompetentnost građana Republike Hrvatske te izvući zaključak o trenutnoj razini pismenosti građana Republike Hrvatske.

Sudjelovanje u anketi je dobrovoljno, a Vaša privatnost i anonimnost su zajamčene što znači da je ne potpisujete kao i da nitko neće provjeravati Vaše odgovore. Sve što ćete reći ostaje strogo povjerljivo i koristit će se isključivo kao skupina podataka za statističku obradu.

Ljubazno Vas molim da na pitanja odgovarate iskreno i u cijelosti jer nam je odgovor svakog sudionika u ovoj anketi jednako važan.

Ako imate bilo kakvih drugih pitanja vezanih uz anketu ili samo istraživanje, slobodno mi se obratite na e-mail adresu vodopija4@gmail.com

Procijenjeno vrijeme trajanja ankete je 10 minuta.

Obavezna pitanja u anketi su označena sa zvjezdicom (*)

Zahvaljujem Vam na suradnji i susretljivosti,

Ivana Vodopija

*Obavezno

1. Jeste li se kroz dosadašnje obrazovanje susreli s nekom vrstom programa koja se tiče edukacije o poreznim propisima i zakonima. Ako je Vaš odgovor da, molim opišite gdje? (Odgovor upišite u za to predviđeno mjesto)

2. Smatrate li da bi edukacija o poreznim propisima i zakonima imala koristi kada bi se primjenjivala u sustavu obrazovanja? (Odgovor upišite u za to predviđeno mjesto) *

3. Koja je po Vašem mišljenju minimalna dobna granica za uvođenje takve edukacije? (Odgovor upišite u za to predviđeno mjesto) *

Prijeđite na pitanje broj 4

Potencijalni
kanali za širenje
porezne
pismenosti i
općenito o
porezima

Ocjenom od 1 - 5 ocijenite sljedeće potencijalne kanale za širenje porezne pismenosti (ocjena 1 znači uopće se ne slažem; 2 - ne slažem se; 3 - niti se slažem, niti se ne slažem; 4 - slažem se; 5 - u potpunosti se slažem)

4. Mediji - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	U potpunosti se slažem

5. Organizirane edukacije u sustavu obrazovanja - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

6. Organizirane edukacije u sklopu radnog mjesta - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti)- (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

7. Javne tribine - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

8. Seminari - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

9. Webinari - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

10. Web mjesta - e-učenja - potencijalni kanal za širenje porezne pismenosti (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

11. Plaćanje poreza je važno (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

12. Država porezima vrši represiju i uzima naš novac (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

13. Djecu treba opismeniti od ranog djetinjstva (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

14. Država premalo poreznog novca ulaže u javno dobro (Označite broj koji odgovara stupnju važnosti koji joj pridajete) *

Označite samo jedan oval.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

15. Poznajem stope poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Da
 Ne

16. Znam koliki dio moje plaće se oporezuje (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Da
 Ne

17. Moja mjesečna plaća je bruto plaća (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

18. Porez na dohodak koristi se za mirovine i financiranje države (Označite Vaš * odgovor)

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

Porezi

Izravni i neizravni porezi

19. Neizravni porezi u Republici Hrvatskoj (Odaberite odgovor za koji smatrate * da je ispravan, jedan točan odgovor)

Označite samo jedan oval.

Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Porez na dobit

porez na dohodak

Prirez porezu na dohodak

20. Porez na dohodak u 2022. godini oporezuje se po stopi od (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- 15%
- 18%
- 20%
- 25%
- 30%
- 32%

21. Prag za prelazak u viši razred poreza na dohodak je (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 200.000 kuna
- 300.000 kuna
- 400.000 kuna
- 450.000 kuna

22. Osobni odbitak u 2022. godini (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 1.750 kuna
- 2.500 kuna
- 4.000 kuna
- 4.750 kuna

23. Gradski ili općinski porezi su (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Porez na dobit
- Porez na promet nekretnina
- Porez na plovila
- Porez na kuću za odmor
- Porez na nasljedstva i darove
- Porez na korištenje javnih površina

24. Državni porezi su (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Porez na cestovna i motorna vozila
- Porez na dobit
- Trošarine
- Porez na automate za zabavne igre
- Porez na dodanu vrijednost

25. Standardna stopa pdv-a 2022. godine (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 13%
- 18%
- 20%
- 25%
- 30%

26. Snižene stope pdv-a 2022. godine (Odaberite odgovore za koji smatrate da * su ispravni, mogućnost više točnih odgovora)

Odaberite sve točne odgovore.

- 5%
- 12%
- 13%
- 18%
- 25%

27. Po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuje blitva (Odaberite odgovor * za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor)

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%
- 30%

28. Po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuju trešnje? (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor)

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%
- 30%

29. Po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuju škampi? (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%
- 30%

30. Po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuju knjige? (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%
- 30%

31. Po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuje mlijeko? (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%
- 30%

32. Po kojoj stopi PDV-a (2022. godina) se oporezuje televizor? (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor)

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%
- 30%

33. Prihod od PDV-a se koristi za: (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Plaće za državne službenike
- Isplate naknada za oduzetu imovinu temeljem Zakona o naknadi
- Rad dječjeg vrtića
- Osnivanje dječjeg vrtića

34. Tko je obveznik poreza na nasljedstvo? (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Fizička osoba koja na području Republike Hrvatske naslijede imovinu
- Pravna osoba koja na području Republike Hrvatske naslijede imovinu
- Fizička osoba koja na području inozemstva naslijede imovinu
- Pravna osoba koja na području inozemstva naslijede imovinu

35. Po kojoj stopi se oporezuje porez na nasljedstvo? (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 4%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%

36. Na duhanske proizvode, gorivo, alkoholna pića naplaćuju se sljedeći porezi * (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora)

Odaberite sve točne odgovore.

- Trošarine
- Porez na dohodak
- Porez na dobit
- Porez na dodanu vrijednost (PDV)

37. Porez na cestovna motorna vozila plaća se na temelju (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Starosti vozila
- Snage motora
- Vrsti vozila (Audi, BMW, Škoda, Mazda...)
- Boji vozila

38. Porez na promet nekretnina iznosi (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 13%
- 18%
- 25%

39. Porez na najam stana iznosi (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- 3%
- 5%
- 10%
- 12%
- 18%
- 25%
- 30%

40. Porez na najam stana plaća (Odaberite odgovor za koji smatrate da je ispravan, jedan točan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Najmodavac
 Najmoprimac

41. Obveznici poreza na dobit su (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Pravna osoba
 Fizička osoba koja obavlja samostalno gospodarsku djelatnost
 Fizička osoba koja ostvaruje dohodak od kapitala
 Trgovačko društvo
 Tijela državne uprave

42. Stope poreza na dobit su (Odaberite odgovore za koji smatrate da su ispravni, mogućnost više točnih odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- 10%
 12%
 15%
 18%
 20%

43. Kao obrtnik s dohotkom od 280.000 kn godišnje plaćam porez na dobit (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Da
 Ne

44. Kao poslodavac obveznik sam plaćanja poreza na dohodak na plaću svojih * zaposlenika (Označite Vaš odgovor)

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

45. Porezni obveznik je uvijek porezni platac (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

46. Priraz poreza na dohodak je prihod države (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

47. Najveća stopa priraza je u Zagrebu (Označite Vaš odgovor) *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

Socio-demografski podaci

48. Spol (Odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Muško
- Žensko
- Ostalo
- Ne želim se izjasniti

49. Vrsta završene srednje škole (Odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Gimnazija
- Umjetničke škole
- Strukovna škola (trogodišnja)
- Strukovna škola (četverogodišnje)
- Ostalo: _____

50. Završena srednja škola (ukoliko nemate završenu srednju školu odaberite ostalo - odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Gimnazija (opća)
- Gimnazija (jezična)
- Gimnazija (prirodoslovno matematička)
- Gimnazija (klasična)
- Gimnazija (prirodoslovna)
- Strukovna četverogodišnja škola - tehnička
- Strukovna četverogodišnja škola - zdravstvena
- Strukovna četverogodišnja škola - gospodarska
- Strukovna četverogodišnja škola - poljoprivredna
- Strukovna četverogodišnja škola - ostalo
- Strukovna trogodišnja škola - industrija
- Strukovna trogodišnja škola - obrtnička
- Strukovna trogodišnja škola - ostalo
- Umjetnička škola - likovna umjetnost i dizajn
- Umjetnička škola - glazbena umjetnost
- Umjetnička škola - plesna umjetnost
- Ostalo: _____

54. Mjesto rada (Odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

Privatni sektor

Javni sektor

Državni sektor

Ostalo: _____

55. Mjesto boravka (Odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

Urbano područje

Ruralno područje

Prigradsko područje

56. Županija u kojoj živite (Odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Zagrebačka županija
- Krapinsko-zagorska županija
- Sisačko-moslavačka županija
- Karlovačka županija
- Varaždinska županija
- Koprivničko-križevačka županija
- Bjelovarsko-bilogorska županija
- Primorsko-goranska županija
- Ličko-senjska županija
- Virovitičko-podravska županija
- Požeško-slavonska županija
- Brodsko-posavska županija
- Zadarska županija
- Osječko-baranjska županija
- Šibensko-kninska županija
- Vukovarsko-srijemska županija
- Splitsko-dalmatinska županija
- Istarska županija
- Dubrovačko-neretvanska županija
- Međimurska županija
- Grad Zagreb

57. Koliko imate godina (Odaberite jedan odgovor) *

Označite samo jedan oval.

- Do 18
- 19 - 29
- 30-49
- 50-70
- iznad 70

11. ŽIVOTOPIS

Ivana Vodopija

E-

adresa: vodopija4@gmail.com Telefonski broj: (+385) 989651986

Datum rođenja: 03/07/1979 Državljanstvo: hrvatsko

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

[1993 – 1997] **Ugostiteljsko turistički, hotelijersko-turistički tehničar**

Hotelijersko-turistička škola u Zagrebu

Adresa: 10000, Zagreb, Hrvatska

[1997 – 1998] **Ekonomist**

Prva ekonomska škola

Adresa: Medulićeva 33, 10000, Zagreb, Hrvatska

[2017] **Stručna prvostupnica ekonomije**

Veleučilište Baltazar, Zaprešić

Adresa: Vladimira Novaka 23, 10290, 10290, Zaprešić, Hrvatska

RADNO ISKUSTVO

[01/02/2021 – Trenutačno] **Viši stručno-administrativni referent**

Ministarstvo financija, Uprava za upravljanje javnim dugom, Sektor za naknadu oduzete imovine Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Glavne aktivnosti i odgovornosti:

Izrada ovrha, izrada Aneksa reprograma. Poslove pripreme podataka za davanje informativnih izračuna, priprema podataka u svezi davanja odluka za odobrenje odgode plaćanja kupcima, Pripreme obračuna duga po kupcima, obračuna kamata, revalorizacija.

[30/11/2018 – 31/01/2021] **Stručni referent i referent za stručno-administrativne poslove**

Ministarstvo financija, Uprava za upravljanje javnim dugom, Sektor za naknadu oduzete imovine Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Glavne aktivnosti i odgovornosti:

Obavljam poslove pripreme i otpreme podatke potrebne kupcima čije otplate vodimo.

[20/01/2004 – 29/11/2018] **Stručni referent i financijski referent**

Fond za naknadu oduzete imovine, 10000

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Glavne aktivnosti i odgovornosti:

Vodila sam interne evidencije iz djelokruga Službe za otkup stanova. Vodila evidenciju zaključenih ugovora i aneksa ugovora. Slala obavijesti, dopise, stanje duga i obračune kupcima. Kao financijski referent obavljala sam poslove kunske blagajne, obračune službenih putnih naloga. Obavljala sam poslove likvidature ulazne dokumentacije i platnog prometa. Izrađivala izlazne račune.

[1999 – 19/01/2004] **Pomoćni kuhar**

ČAJKO-PROM D.O.O., ZAGREB

Mjesto: Zagreb

Zemlja: Hrvatska

Glavne aktivnosti i odgovornosti:

Priprema jela, izdavanje hrane, rad na crnom i bijelom suđu.

[1997 – 1998] **Referent**

Gradski zavod za AOP, 10000

Mjesto: Paljetkova 18

Zemlja: Hrvatska

Glavne aktivnosti i odgovornosti:

Rad sa strankama unutar AOP-a, administracija

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: hrvatski

Drugi jezici: **engleski**

SLUŠANJE C1 ČITANJE B2 PISANJE B1

GOVORNA PRODUKCIJA B1 GOVORNA INTERAKCIJA B1

DRŽAVNI STRUČNI ISPIT

Državni stručni ispit

Imam položeni Državni stručni ispit I stupanj.

[01/02/2021 – 30/06/2021] **Položeni državni stručni ispit II stupanj**